

ՐԱՏՆԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԵԹԱ

ՃԻԻՄԱՍ ԷՐԹԷՍԻ ԿԻՆԼԷՐԻ ՆԷՇՐ ՕԼՈՒՆՈՒՐ

Մ Ի Ի Ն Տ Է Ր Ի Ճ Ա Թ

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

Փարլամենտըն Ֆեսիսի	Յ. Գ. Գ.	89
Ահպալ ը Հազրէ		
Կիլիկիա Կարողիկոսը վե Իսթե		91
Պաշան Դօնիքեպինին Զնապիւսը		92
Լօրս Բօզպերի վե Ինկիլթերրանըն Թեհիֆեսի		93
Յրանասա Դապինե Պիւհրանը		93
Բուսիանըն Մեպէյի		94

ՄՈՒԽԱՊԷՐԱԹ

Գեր. Ներսէս Եպ. Դանիէլեան	ՏՕԳ. Ա. Ս. ՆԱԳԱՇԵԱՆ	95
Գիլիսիէի Իսկի Թեհիս Էսեն Խուսուսաթեր. ՎԱԶՐԱՄ ԹԱԶՄԻՋԵԱՆ		98
«Դաիիքիւսիս» եանի Ուհուս ը ԱրիգեՍԸՐ ԷՏՈՒՆ ՓԻՐՋ		100

ԲՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

Էյ Պիւստրիք	ՄԱՐԿՈՍ	101
-----------------------	------------------	-----

ՄԻԻԹԷՆԷՎԻ

Մեյլիին Խաբը Իյիւն	Ֆ. Գ. ՊԷՆՉԸՐՏ	103
Բիթ. Մուզսսսկսեն Պիւ Պիւսեն	ԳԷՈՐԳ ԷՖ. ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆ	106

ԲԻԼԻՍԷԼԷՐՏԷՆ

Յարքըն Ճեմաաթ	ՎԵՐ. Յ. Գ. ՊԻԼՊԻԼԵԱՆ	107
Լիլլուիուլոյս Թաղիկ Գօնգերմանը	ՎԵՐ. Ա. Ա. ԹԻՐԱՅԵԱՆ	107

ՍՕՆ ԽԱՊԷՐԼԷՐ		109
------------------------	--	-----

ՆՈՒՄԵՐՈՒ 30 ՓԱՐՄ

Տ Է Ր Ի Ս Ա Ա Տ Է Թ

Օ. ԱՐՋՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱՍԱՐ

«رهنا» ارمني الحروف ترجمه هفته‌ای غزته در صاحب امتیاز و مدیر مسؤلی اوچالس کبرقوریان

ԲԱԶՆԻԻՄԱ

Սահիպի իմթիյազ վե միւսիր ի մէսուշր

Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՇԵՐԱԻԹ. — Պիր սէնէլիք ապօնէ պէտէլի Մէմալիքի Օսմանիյէ իչիւն իքի մէհի-
ւիյէ վէ մէմալիքի էննէպիյէ իչիւն 2 տօլար, հախօտ 8 շիլին, հախօտ 10 ֆրանգ տրր:
Պիր նուսխէսի իւչ մէթալիք տիր:

ԻԼԱՆԼԱՐ մուվաֆըգ ֆիյաթլա գապուլ օլունուր:

ԱՏՐԷՍ. — Պիլ ճիւմլէ մուխապէրաթըն աթիտէքի ատրէսէ կէօնտէրիլմէսի լազըմ տրր:

در سعادت آمريكان خاندان

ՎԵՐ. Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՊԱՅՊԼ ՇԱՌԻՍ

ՏԵՐԻՍԱԱՏԷԹ

Rev. H. K. Krikorian

Bible House,

Constantinople

TURKEY

“ԲԱԶՆԻԻՄԱ,, ՆԸՆ ԽՈՒՍՈՒՍԻ ԻԹԱՐԱԹԸ

1. ԿԵԶԷՆ ՍԵՆԷՔԻ ԱՊՕՆԵԼԷՐԻՄԻԶՏԷՆ հալա պու սէնէ իչիւն իսմէրինի
պիզէ կէօնտէրիլմէսի օլանլարա խապէր վէրիլիզ քի, Փետ. 17-է գատար պիզէ խապէր
կէօնտէրիլմէսի, էքսիք նօմէրօլարը տա էկէր տիւքէնմէզ իսէ կէօնտէրիլ, վէ զազէ-
թայը տէվամ էտէրիզ:

2. ԵՆԷՆԻ ԱՊՕՆԷ ԵԱԶԸԼԱՃԱԳ ՕԼԱՆԼԱՐԱ աա իսթար էտէրիզ քի, կէչէն
սէնէ Բահնիւնայը էհալիմիզին նազարը տիգգաթընա արզ էթմէք մագսէտիյէ ֆազ-
լա նուսխէյէր թապ էթտիրմիշ օլտուղումուղտան սէնէ սօնունա գատար հազըլան
հէնի ապօնէյէրէ պիւթիւն սէնէ նուսխէյէրինի ուճուզ ֆիյաթլա վէրմէյէ միւզթէ-
տիր օլմուշ խտիք: Լաքին պու սէնէ զազէթամըղը ապօնէյէրիմիլլին սայըսընա միւ-
թէնասիպ չըգալմադ մագսէտինսէ օլտուղումուղտան հէնի ապօնէ հազըլմազ նիյէ-
թինստէ օլանլարըն պու հէնի թէրթիպիմիլլիտէն զիյան չէքմէմէսի իչիւն, Փետրուարըն
իքինճի հաֆթասընա գատար ապօնէ հազըլանլարա պու սէնէնին կէրի նուսխէյէրինի
տէ կէօնտէրէճէյիզ: Լաքին Փետ. 17-տէն սօնրա ապօնէ հազըլանլար Բահնիւնայը
հազըլտըզլարը թարիխտէն ալապիլէճէքէր, վէ կէրի նուսխէյէրի ալմադ իսթէտիք-
լէրինստէ զիյատէ թէտիյէ էթմէյէ մէճպուր օլաճազլար տրր:

“ՐԱՀՆԻԻՄԱ” ՆԸՆ ԻԼԱՆԼԱՐԸ

1. Պիրինճի նամէրօմըդ տիւքէնմէք իւզրէ օլտուղունտան նէզտլէրինտէ օ նօմէրօտան ֆազլա պուլունանլար, եախօտ հըֆզ էթմէք իսթէմէյէնլէր անլէրի իլք ֆուրսաթլէ պիզէ կէօնտէրիլէրսէ փէք մէմնուն օլուրըզ:

2. Ամէրիգատան սըփարըզ վէրէնլէրին ապօնէ պէտէլինի պիզէ պէնֆնօք եա ւընի օրսըր կէօնտէրէճէք հէրտէ, Նիւ Եօրքտա պթիտէքի էտրէսէ կէօնտէրմէլէրի քէճա օլունուր:

Mr. S. Telfeyan et Co.

114 Fifth Ave. New York City.

3. Պիզէ տօղրուտան սըփարըզ վէրէնլէր եա փօսթա փուլու (պաշգա նէվ փուլ կէօնտէրիլմէսին) եա տա ւնանա փօսթ թարիգիլլէ կէօնտէրէպիլիլլէր:

4. Աճէնթլէրիլիլի պիզէ օլան մուավէնէթլէրինտէն տօլայը թէշվիգ էթմէք իւզրէ, կէլէն սէնէ իչիւն թէրթիպիլիլլ շու օլաճազ տըր, եանի 25 նուսխէյէ գատար օլան սըփարըչարա $\% 10$ վէ 25տէն եօզարր օլան ճիւմլէ սըփարըչարա $\% 20$ իսգօնթօ էտէճէլիլ, չէօլլէ քի պիւր քիմսէ 30 նուսխէ սըփարըզ էտէր իսէ 25ի $\% 10$ վէ 5ի $\% 20$ իսգօնթօ իլէ հիսապ էտիլէճէք տիր:

ՀԷՐ ՇԷՀՐՏԷ ՇԻՒՊԷՍԻ ՎԱՐ ՏԸՐ

Սինկէր տիքիշ մաքինալարը տիւնհանըն էն էյի մաքինալարը օլուպ էվ իչլէրի վէ էրպապը սանաաթ իչիւն պի էմալ տըր:

Սաթթէլէրտէն սազընմազ իչիւն պուրատա կէօսթէրիլէն ֆապրիգա մարգաւրնա տիգզաթ օլունա:

ՍԻՆԿԷՐ ՏԻՒԲԵ ՄԱՔԻՆԱԼԱՐԸ ՇԻՐԳԷԹԻ

Մէմալիք ի Օսմանիլլէ իչիւն իտարէ ի մէրքէչիլլէսի՝

16

Տէրիսաատէթ, Պէյ օղլու
Ճատտէ ի Բէպիրինտէ Նօ. 343

Կ. Պոլսոյ Ե. Բ. Ընկերակցութեան ազօթքի ժողովը տեղի պիտի ունենայ վաղը ժամը 3.45ին (Ը. Ե.) Գոււմ-Գափու Միշըն Հաուսի մէջ, և պիտի խօսի նախկին անդամներէն Տր. Ե. Ա. Ճէճիլզեան:

ՍԱՐՐԱՅԻՅԷ

Էսհամը միւսկտտէլէ	Օս. Լիր.	100
Բումէլի Շմէտտիֆէր	Ֆր.	208
Գրէտի Փօնսիյէ էփիսիպէն	%3	1886 338
» » »	%3	1903 281

ԹԻՒՃՃԱՐԻՅԷ

Պուշայ.—սէրթ էքսթրա 48—49, I 44—45
II 42—43, պէյալ I 44—44½, II 43—43½
մախլութ 39—41: Չալսար.— 31—32: Արփիմ
36—37 վաղօնտա: Մըսըր.— 33½—34: Նօ-
խոս—62—64: Բեփիեֆ.—24—26: Եռլաֆ.—31—
32: Թիֆթիֆ.—գապա 5—8, էքսթրա 22, սարը 10,
պօղ 12½, Գըրշէհլր 14: Բեթեն բօխումու.—
81—82: Աֆիօն.—տրօկիսթ 410, պա նէվ 430:
Պալ մումու.— 21¼—21½ Ատանա 22¼ Տե-
րի.—յիֆթի 24½—25½, սըլլըր օգասը 9½—11
ճամուս գուրու օգասը 9, (լիրա 100 հիսապըյա):
Սուսաւ.— Մէրսին 113—113½ փրյ.: Ճեհրի.—
դըյէսի 4¾—5: Բիթրե.— էքսթրա 29, պէյալ
20¾ չամուրու 8½—9: Եափադը.— վազթ
մալը 7—7¼: Սալեպ.— էքսթրա 34½—35½:
Անը չիֆրսիֆ.— 4—4½: Պասեւ.— 13—13½:
Բիսիս.— իսմէն 90—95: Մազը.— 5 պէյալ 3½:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ ՊՐՈԽԱԱ

Դեկտեմբերտէ գապուլ օլունան փարալարը
մա էլ մէմնունիյէթ նէշը էտէրիզ:

Բ. Մինասեան էֆ. Ամէրիզա օրց. 108, Տ.
Տիյարեան էֆ. Աֆ. Գարա—Հիսար 40, Հաճի
Պ. Տիարպէքիլիեան էֆ. Պրուսա Եարըմ քօ-
յուն, Վ. Բարակեան էֆ. Ամէրիզա օրց. 108,
պունըն 50 սէնթի Ե. Պարոնեան էֆ., Լ. Նալ-
պանտեան էֆ. Ենիճէ օրց. 50, իստէ օլունան
փարա 105, Յ. Հովարտեան էֆ. Էօտէմիշ օրց.
85, Վեր. Հ. Աշեան Ատանա օրց. 244, պու-
նուն 57սի Ե. Թէլլալեան էֆ., 25ի Ե. Տօնա-
պէտեան էֆ., 19. Հ. Մարգարեան էֆ., 12սի
Ե. Թէրզիլեան էֆ., 10ը Մ. Հարմանտարեան
էֆ., վէ Եար Գ. Սանիկեան էֆ.: Տիկին Փ.
Առաքելեան Պրուսա 1 տանթէլա, «Հայ Բարե-
գործական Ընկերութիւն» Պօթօն, Վ. Բարակ-
եան էֆ. Էնիյիլէ 220, Վ. Կիւլեան էֆ. Ամէ-
րիզա 12 տօթլարտան 162, Ս. Չիլէքեան էֆ.
Սամսոն օրց. 54, Տիկին Լ. Ա. Մատթէոսեան
Ամէրիզա 275, օրց. 5, Վեր. Գ. Ապրահաւ-
եան 40. Խ. Սօրանիտէս էֆ. Պրուսա 20, Ս.
Մ. Թէլֆէեան էֆ. Տէրասատէթ 216, պունուն

Համանուն Բառարաններու լաւագոյնը
ճոխագոյնը եւ միակ վստահելին

ԳԻՆ 40 ԴԱՆ. ԲՆԹԱՏԱՐԱՎ 45 (2 ՏՈՒՍԻՐ)

Կեդրոնատեղի — Յ. ՄԱՏԹԵՈՍԵԱՆ

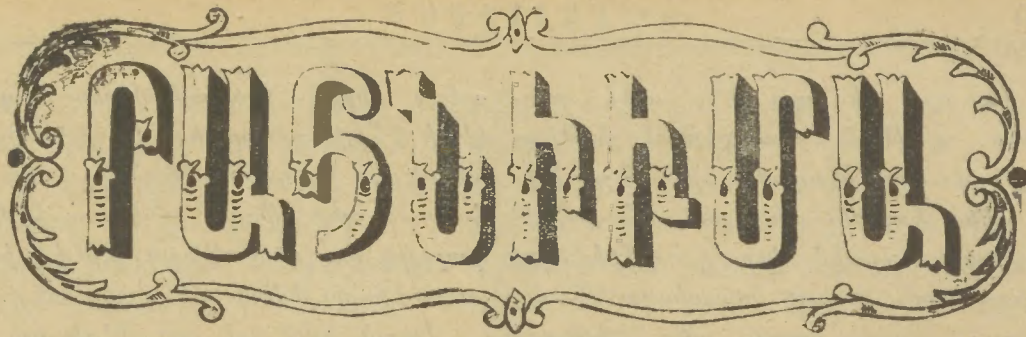
ՊԱՅՊԼ. ԶԱՌԻՋ

Կ. ՊՈԼԻՍ

42

108ի Տիկին Ա. Մ. Թէլֆէեան, 27սի Օր. Եւ-
նիկէ Ս. Թէլֆէեան, 27սի Օր. Ագապի Ս.
Թէլֆէեան, վէ 54ի Տիկին Հ. Պ. Գալթադճեան,
պիր Վարժուհի 24, Եանեա Նաֆսա վիլայէթ
Գօնտիւքթէօրի Մկրտիչ էֆ. Ասատուրեան 30,
վէ Նաֆսա վիլայէթ Թէրճէմանը Թովմաս էֆ.
Թումաքինեան 20: Ճէման 1826 զրշ.:

Կէչմիշ օլան 1911 սէնէսինտէ Արեւելեան
Որբանոցա ճիւղէ եարտըմ էտէն զաթլարա թէ-
շէքքիւլլըր էտիպ, Էնի սէնէտէ տախի տէվամ
էթմէլէրինի ըէճա էտէրիզ: Պիզ ՏէվԱՍ էտիպ
պիզէ թէսլիմ օլունան Էթիմիլէրի գալըրոսճա-
ղըզ, չիւնքի, պիզի պու իշէ Ալլահ քէնտիսի,
ճիւղէ Էթիմիլէրին սէմալի Փէտէրի չաղըրմըշ
օլտուղունա էմինիզ. վէ նիճէ քի Կէչմիշ օլան
37 սէնէլէրտէ օ Զաթը ճէլիլ քէնտի էվլատա-
րընը վասիթա էտիպ, պու իշի իլէրի Կէթիլմիշ
Խէ, պունսան պէօլլէ տախի օլ միւնվալ իւղըրէ
տէվամ էտէճէյինէ տալա չիւպճէ Եօզ տըր.
Թաչարտան պիլէ Աբրահամ էվլատարը չըզա-
րան պու քէնտի իշինէ տախի եարտըմ էտիպ,
Էթիմիլէրի ԳԱՅԸՐԱՆԼԱՐ Թէքրար պու Էնի
սէնէտէ Թէտարիք էտէճէք տիր: Էյ պունու օ-
գույան, ՊԻՐԻՍԻ Տէ Սէն օլմազ իսթէմէլ գմիսին:
Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԵԹԱ

ՃԻԼՏ 2

ԻՍԹԱՆՊՕԼ, ՅՈՒՆՎԱՐ 27, 1912.

Ն⁰ 4

ՊԵՆՏԻ ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՓԱՐԼԱՄԵՆԹՕՆԸՆ ՖԵՍԻԻ

Փարլամենթո՝ պա իրատէի Շահանէ վէ Այանըն ըիզասըյլէ ֆէսիս էտիլմիշ տիր։ Պու վագըրանըն մահիյէթի նէ՞ տիր։ Պու չէյ մէմլէքէթիմիզտէ մէշրութիյէթին ճէնազէսի՞ տէմէք մի տիր, հօգսա իտարէի մէշրութիյէթին նէմասընտա պիր ասը՞մ մը տըր։ Փարլամենթո ֆէսիսի՝ քէնտի ասլընտա մէշրութիյէթէ պիր տարպէ աստ օլունամազ։ Հէր պիր մէշրութի մէմլէքէթին թարիխինտէ Փարլամենթո ֆէսիսի չօգ տէֆա վուգու պուրմուշ պիր չէյ տիր։ Մէպուսան վէ հէյէթի իճրաիյէ հախօտ Փարլամենթո իլէ հիւքմտար իթթիֆագ էթմէտիլլէրի սըրալարտա Փարլամենթոյը ֆէսիս էտիպ թէքրար ինթիխապ թալէպ էթմէքլէ մէվգու ը պահս օլան մէսէլէ թէքրար էհալինին ըէյինէ թագտիմ էտիլլի։ Փարլամենթո պիր ազ սօնրա թէքրարէն իճթիմա էտէր վէ պէօյլէճէ մէշրութիյէթ տէվամ էտէր։ Լաքին պու տէֆաքի ֆէսիստէ հէր քէսիքն կէօզիւնիւ գօրգուտան չէյ՝ չիմտիքի հալ ու քէյֆիյէթլէրին պուստան 33 սէնէ էվվէլլէրի ֆէսիսին ահվալ վէ միւնասէպաթընա միւշապիհ օլմասը տըր։ Օ վագթ տախի պիր մուհա-

րէպէ միւնասիպէթիյլէ մուվագգաթէն Մէպուսան տաղըտըտը վէ սօնրա մէմլէքէթ ուզուն պիր միւտտէթ իսթիպտատ ալթընտա գալտը։ Հէր քէս պէօյլէ պիր նէթիճէտէն գօրգույօր։ Օ վագթ իսթիպտատա մուգթէտիր պիր Սուլթան վար իտի, պու կիւն տէ եինէ իսթիպտատա մէյյալ պիր գօմիթէ վար սըր տէնիլիյօր։ Օ վագթքի ֆէսիստէ վէ իսթիպտատըն կէրի կէլմէսինտէ պէլլի պիր նուֆուզ իշլէթմիշ օլան պիր զաթըն պու կիւնքի ֆէսիս իշինտէ տէ պէլլի պիր բօլ օյնամասը վէ շու սօն իճթիմալարտա մէճիս իւզէրինէ պազը տէրէճէ իսթիպտատ իճրա էտիլմէսի տախի պու վէպլէսէլլէրի արթըրմագտա տըր։ Պու սէպէպտէն նիշլէր Փարլամենթին պու սուրէթլէ ֆէսիսին մէշրութիյէթէ պէօյիւք պիր տարպէ սայըյօրլար։

Պագաթ հագիգաթը սէօյլէմէլի իսէք, պու կիւնքի ահվալտա 33 սէնէ էվվէլլէրին տէն ֆարգըլ օլան պազը ճիհէթլէր վար տըր։ Էվվէլլա պու կիւն հիւքմտարըմըզ օլան զաթ քէնտիսի իսթիպտատա մէյյալ տէյիլ տիր։ Սուլթան Մէհմետ քէնտիսի իսթիպտատըն աճը մէյվէսինի թաթմըզ օլտուզունտան անըն պիւթիւն գուվլէթիյլէ իսթիպտատա մուխալէֆէթ էտէճէյինէ էմին օլապիլիրիզ։ Տիկէր պիր խուսուտ տա-

խի շուտը քի, պու 3 1/2 սենե զար-
 ֆընտա պիւթիւն մէմլէքէթտէ իսթիպ-
 տաու օ գատար թագալի՜ս վէ մէշուլթի-
 յէթ սէնա էտիւմիշ տիր քի, էհալիմիզին
 էփէյի պիր գըսմը՝ վար գուվլէթլէրիյլէ
 իսթիպտատա գարչը տուրմաղա հազըր
 տըրլար: Ճիւզի օլտուն պիր էֆըքարը
 ամմէ (public opinion) մէյտանա կէլմիշ
 տիր: Էհալի պու խուսուտաու սէրպէսթ
 գօնուշապիւմիշ, վէ մաթպուլաթ օլտուգճա
 սէրպէսթ միւզաքէրէ էտէպիւմիշ տիր:
 Պու տախի մէշուլթիյէթ թարաֆընըն
 քեարը տըր: Պիր ֆիքը տահա վար տըր
 քի, օ տախի 33 սէնէ էվլէլքինտէն ֆարգ-
 լը տըր: Պու կիւն թիւլքիտաու մէշուլ-
 թիյէթին մաղուպ օլարագ օնտա եէնի
 պիր իսթիպտատըն թէէսիս էտիւմէսի մէմ-
 լէքէթին թէմամիյէթինի թէհտիտ էթմէք
 տէմէք տիր: Էկէր պու կիւն, մաալ Ալ-
 լահ, տիյարըմըզտա տիկէր պիր Համիտ
 տէվրի պաշարսա, պիւթիւն մէմլէքէթին
 տախիլէն իսթիլալար վէ խարիճտէն
 հիւճիւմլէրլէ հէրճ ու մէրճ օլաճաղը պի
 իշթիպահ աըր: Իշէ աղը էրէն հէր քէս
 պունու պիլիր: Պու սէպէպտէն տախի
 պու տիյարտա պիր եէնի իսթիպտատ
 թէէսիս էթմէք գօլայ տէյիլ տիր: Շու
 պիր վազըայը տա ունութմամալըյըլ քի,
 պու տիյարտա իսթիպտատ գօրգուսու
 Սուլթանըմըզտան տէյիլ տէ՝ պիր գօմի-
 թէտէն, պիր կիզլի ճէմիյէթտէն վէսվէսէ
 էտիլտիյի հալտա, պու կիւն փարլամէն-
 թօտա Իթթիհատ ֆըրգասընա գարչը պիր
 Իթիլաֆ ֆըրգասը թէչէքքիւլ էթմիշ, վէ
 փարլամէնթօ հայաթընըն ոճն միւստէ-
 թինտէ պու եէնի ֆըրգա քէնտի հուզու-
 րունու հիսս էթտիրմէյէ մուգթէտիր օլ-
 մուշ տըր: Պու շէյ մէշուլթիյէթ թարա-
 ֆընճա փէք մուհիմմ պիր քեար տըր:
 Զիրա պու սայէտէ պու կիւն պիւթիւն
 մէմլէքէթ վէ օրտու պիր ֆըրգա եա ճէ-
 միյէթ էմրինէ թապի օլմապտան ֆարիղ

օլմուշ տըր: Փարլամէնթօտա օլտուզու
 կիպի էհալի արաւընտա վէ օրտուտա տա-
 խի ըէյլէր թագալիմ օլունմըշ տըր: Շու
 հալտա պիր ֆըրգասըն եա ճէմիյէթին
 գալգըպ տա մուվաֆֆագիյէթլէ իսթիպ-
 տաու եիւրիւթմէսի տէ գօլայ տէյիլ տիր:
 Լաքին եինէ տէ պու ֆէսի իշի ճիւզի
 իհթիյաթսըզըլըլա վաթան իշիւն մուզիրը,
 հաթթա միւհիլը պիր ատըմ օլմուշ օլա-
 պիլիր: Կէրէք փարլամէնթօտա՝ կէրէք
 փարլամէնթօտան տըշարսա հէր հանկը
 պիր հէյէթ եա ճէմիյէթ պու մէմլէքէ-
 թին իտարէսինտէ հիւրըլլէթ վէ միւսա-
 վաթ էսասընա մուզայիր պիր մէսլէք իթ-
 թիլապ էտէր, վէ տիյարըն անասըրը ա-
 րաւընտա թէֆրիգէլէր մէյտանա կէթի-
 ըր իսէ՝ պէյլէ պիր մէսլէք մէմլէքէթէ
 պիր ճէպպարըն իսթիպտատը գատար ա-
 զիմ զիյան վէրիր: Իմտի էկէր պու ֆէս-
 իսէ պաիս օլան սաիգ եա մուճիպ ումում
 վաթան մէնֆաաթը տէյիլ տէ ֆըրգա եա
 ճէմիյէթ մէնֆաաթը իսէ, եախօտ պազը
 ֆէրտլէրին մէնֆաաթը շախիյէսի իսէ,
 պիթթապի պու ֆէսի իշի վաթան իշիւն
 պաիսի մազարրաթ օլաճագ տըր: Իթ-
 թիհատ վէ Թէրագգը ֆըրգասընըն մէս-
 լէյի ալէյինտէ տախիլտէ վէ խարիճտէ
 իշիտիլէն մուսիսէզէլէր էսապը իսէ մութ-
 լագա հէյէթ ի մէզքիւրէնին՝ վաթանըն
 խալըր իշիւն իալահը մէսլէք էթմէսի զա-
 րուրի տիր: Եօգ իսէ պու մուվաֆֆագի-
 յէթ մուվագգաթ օլմուշ օլուպ, անտէն
 հէմ գօմիթէ հէմ վաթան զիյան չէքէր:
 Շիմտիտէն ոճնրա պու վաթանը պիր ֆըր-
 գա եա ճէմիյէթ եա հաթթա անասըր-
 տան պիրիսի, մէսլէլա Թիւրք ունսուրը
 նամընա եա մէնֆաաթընա իտարէ էթմէք
 պու մէմլէքէթին թէմամիյէթինի թէհ-
 տիտ էթմէք տէմէք օլուր:

Փարլամէնթօնըն ֆէսիսինտէն ոճնրա,
 Իթթիհատ վէ Թէրագգը ճէմիյէթինին
 ճիտտէն տիգգաթ էտէճէյի պիր ճիհէթ

տէ խտարէի հիւքիւմէթտէ վէ ինթիխապ-
տա իթիտալը տէմ վէ նիզամ ու ինթի-
զամ հըֆը էթմէք օլաճագ տըր: Փարլա-
մէնթին սօն իճթիմալարընտա մուխալիֆ
ֆըրզա իլէ օլան մուամէլէսինտէ էքսէ-
րիյէթ ֆըրզասը հէմ ասապի պուլուն-
տու վէ հէմ տէ նիզամ վէ գաիտէյէ
չօղլուգ ըիայէթ էթմէյիպ իչի եէտլէրին-
տէ պուլունան գուվվէթ իլէ իլէրի սիւր-
մէյէ չալըչմագ մէյլի կէօրիւլտիւ: Էկէր
Փարլամէնթօտան տիչարտա տա էօյլէ մուա-
մէլէ էաիլիրտէ ֆարգլը ֆըրզալար արասըն-
տա միւսատէմէ թէհլիքէսի օլապիլիր:

Այնի չէյ մուխալիֆ ֆըրզա իչիւն տէ
սահիհ տիր: Մուխալիֆ ֆըրզա ազալարը
չու սօն այլարտա Փարլամէնթօտա միւսպա-
հէսէլէր էսնասընտա պիր ազ ֆազլա թէ-
լաչ կէօթէրտիլէր: Էկէր ինթիխապ վագ-
թընտա տա էօյլէ թէլաչ կէօթէրիլէր
իսէ, մէմլէքէթին ասայիչ վէ սէլամէթինէ
պու չէյին փէք խօշ թէէսիր էթմէմէսի
իհթիմալ տըր: Իւչ սէնէտէն պէրու Փար-
լամէնթօտա պէօյիւք էքսէրիյէթլէ իչ կէօ-
րէն պիր ֆըրզա գարչըսընա գուվվէթլի
պիր մուխալիֆ ֆըրզա չըգընճա պիթթա-
պի անլէր պիր ազ թէլաչ կէօթէրէճէք-
լէր, վէ մուխալիֆ ֆըրզանըն իլք աղըզտա
հէր թէչէպպիւսինտէ մուվաֆֆագ օլմասը
տա մէմուլ տէյիլ տիր: Պինաէն ալէյհ
պաղը ճիհէթլէրտէ, մէս. պու ֆէսի մէ-
սէլէսինտէ իթթիհատ ֆըրզասընըն զայլէ-
պէսինի մէշրութիյէթէ պիր տուրպէ տէ-
յու թէլագգըր էթմէք տօղրու տէյիլ տիր:
Իտարէի մէշրութիյէթ տախի հափաչ հա-
վաչ իլէրի կիտէր: Դըզմագ վէ թէլաչ էթ-
մէք լաղըմ տէյիլ տիր: Վագթ չօգ չէյ-
լէրի օլտուրուր: Պիղճէ էկէր եինէ ինթի-
խապտա իթթիհատ վէ Թէրագգըր ճէ-
միյէթի զալիպ օլսա վէ էքսէրիյէթի գա-
ղանալար պիլէ, պու չէյ պէօյիւք պիր
զիյան տէյիլ տիր: Էկէր ճէմիյէթ իսլահը
մէպէք էթմէզսէ, օ էքսէրիյէթ գօլալ

մաղլուպ տիւչէր: Ասլ իչ, էսասըն սաղ-
լամ օլմասընտա տըր:

Շու սահիհ տիր քի, պու կիւնլէրտէ
մէմլէքէթիմիզ իչէրտէն վէ տիչարտան փէք
նազիք պիր պիւհրան կէչիւմէքտէ տիր:
Պինաէն ալէյհ ճիւմլէ Օոմանլըլարըն փէք
իհթիյաթլը պուլունուպ, նիզամ ու ինթի-
զամա ըիայէթ էտէրէք իթիտալը տէմ իլէ
իչլէմէսի կէրէք տիր:

Ե. Գ. Գ.

ԱՆՎԱԼԸ ՆԱԶԸՐԷ

Կիլիկիա Կաթողիկոսը վէ իսնէ. —
Պու կիւնլէրտէ Փաթրիգխանէ իլէ Կիլիկիա
Կաթողիկոսը արասընտա պիր միւսպահէսէ
ճէրէյան էթմէքտէ տիր: Փաթրիգխանէ՝
Ատանա էյթամ վէ տուլարը իչիւն ճէմ
օլունան իանէյի Իսթանպօլտա պուլունան
հէյէթլէր (Որքախնամ վէ Այրիախնամ)
վասթթասըլլէ իտարէ էթմէքտէ վէ հիւքիւ-
մէթին պու մագսէտէ՝ եանի Կիլիկիա միւհ-
թաճիյինէ վէրմէյի վատ էթտիյի 10,000
լիրայը տախի քէնտի էլինէ կէչիւմէք ար-
զուսընտա պուլունույօր: Ս. Կաթողիկոս
պու սըրատա Փաթրիգխանէնին պու մէս-
լէյինի մուախէզէ էտէրէք, մէզքիւր մէպ-
լաղլարըն իտարէսինտէ քէնտիսինին չիմտի-
քինաէն զիյատէ հիսսէսի պուլունմագ կէրէք
օլտուղունը վէ չիմտիքի մէսլէյին մագսէտէ
մուվաֆթը վէ խայրը օլմատըղընը իտտիա
էտիյօր: Միւշարիլէյհին էֆքեարընճա Կի-
լիկիատաքի միւհաէսէլէրին իտարէսինտէ
Կիլ. Կաթողիկոսընըն տահա չօգ հիսսէսի
պուլունսա վէ հիւքիւմէթտէն թալէպ է-
տիլէն մէպլաղ Պաղչէտէ, Ջէօքմէրզիմէն
վէ Հասան Պէյիտէ վէ ձէպէլը Պէրէ-
քէթտէ էյթամ վէ տուլարըն միւսթագ-
պէլինի թէէմին իչիւն տահա միւհսսիր
թարիգլէրտէ գուլլանըլսա տահա միւհա-
սիպ վէ հագգ օլուր: Պիղէ կէօրիւնիւր քի
Կիլ. Կաթողիկոսը հագրէթլէրինին թալէպի
փէք մագուլ վէ միւհասիպ տիր: Քէնտիսի
Կիլիկիա իչինտէ ճէմաթըն անվալ վէ իհ-

Թիյաճաթընա տողրուտան վազըֆ օլան պիր չօսլան պուլունտուղու հալտէ, քէնտի ճէմաաթընըն պու պէօյիւք իհթիյաճընըն իքմալը սըրասընտա վաճիպ օլան իտարէճէ հիասէնին անա վէրիլմէմէսի պիր տէրէճէ նէզաքէթսիզլիք օլմագլա, իլէրուտէ պու խուսուպարճա վուգուը իհթիմալ օլան խաթալարըն նէթիճէսինի տէ իսթանպօլտա պուլունան գուլաղուզլարուան զիյաւտէ, օրատա պուլունան պու լուհանի լէիա քէնտիսի չէքէճէք տիր : Իմտի իւմիտ էտէրիզ քի, Ս. Կաթողիկոսըն պու միւսիպ թէրիֆլէրինի Փաթրիգխանէ հիւսնի սուրէթլէ թէլագգը էտէճէք տիր :

Պաշգաւն զօմիքէսիսինն նաւսիհաթը.— Թաշնղտա կէօրիւլտիւլինէ կէօրէ, Պալգան գօմիթէսի Թիւրքիանըն էվրօփա գըթասընտա պուլունան թէպաա ի Օսմանիյէ գարըր թութուլաճագ մէվզի, վէ թաթպըզ էտիլէճէք իճրաաթ հագգընտա հիւքիւմէթ ի Օսմանիյէ վէ Կէնճ Թիւրք փարթիսի էրքեանընա խիթապէն աթիտէքի իխթարը լէսմիտէ պուլունմը տըր : «Պալգան գօմիթէսի՝ Թիւրքիանըն մարուզ պուլունտուղը միւշքիւլաթը հագըրէ վէ խուսուսիյէյի ֆէհմ վէ թագտիր էտէր իսէ տէ, պու միւշքիւլաթըն Կէնճ Թիւրքլէր թարաֆընտան թաթպըզ էտիլէն փաւնիւլալիզմ մէսլէքիլէ թէզալլիւտ էյլէտիյինի տէ գապուլտա թէրէտտիւտ էթմէզ : Պիզիմ իթիգատըմըճա պու էօյլէ պիր մէսլէքի սիյասի տիր քի, մէսուտ վէ միւթթէհիտ պիր հիւքիւմէթ հագգընտա պէսլէնէն իւմիտլէր իչիւն միւշլիք օլտուղու գատար, Օսմանըր թէպաալարընա պիւլա թէֆրիգ ի ճիւս ու մէզհէպ սիյասի վէ աինի միւսաւաթ պախըր իչիւն էտիլէն ահա ու վատլարա տա տօղրուտան թէճաւուզ տըր : Պու միւթալաաթ խաթըրտա թութուլարագ, գօմիթէ խահ նախահ շու նէթիճէյէ կէլմիշ տիր քի, միւշքիւ-

լաթը ֆէվզէլատէ իլէ մուհաթ պիր հիւքիւմէթին իտարէսինաէ պուլունան Կէնճ վէ թէճրիպէսիզ էրքեանը հիւքիւմէթ հագգընտա տըրթըր սուպըր մուհաթէմ, թէպրիյէ, իչթիրաք վէ միւսաաաթէ ճաիզ օլաւագ, վէ կէրէք քէնտիլէրին, կէրէք թէպաալարընըն մէնաֆիի խաթըր իչիւն վիլայաթտա վէսաիթ վէ շէրաիթ ի հայաթիյէնին մութլագ վէ զարուրի օլան իսլահընըր թաթպըզ, չիմտիյէ գատար Թիւրքլէշտիրմէք փօլիթիգասընըն նէթիճէսի օլան մուհաթէպէլէրէ սարֆ օլունան մէպլաղը թալիմ ու թէրպիյէյէ, իճրաի տաալէթ վէ մէնաֆիի ումումիյէյէ աիտ խուսուսաթա սարֆ, վէ հէփսինաէն զիյաւտէ էհալինին տիւշար օլտուղու հագգսըզլըզ, վէ զուլմը պիր եէսի գուտրէթլէ մահվ էթտիրմէք իւզրէ՝ հիւքիւմէթ ի Օսմանիյէ իւզէրինտէ իճրաի թաղեիզ մագսէտիլէ հէր եէրտէ ագվամը միւթէմէտտինէնին հիսսիյաթը ումումիյէսինէ միւրաճաաթ էթմէք պիր էլզէմիյէթ վէ զարուրէթ հայընը քէսպ էյլէմիշ տիր : Գօմիթէ թէէսիւֆ էտէր քի, Թիւրքիատա պուլունան մուխթէլիֆ մահալ վէ զէվաթտան գապուլ էյլէտիյի մալիւմաթլար՝ ինգիլապ զէմանընտա Կէնճ Թիւրքլէրին էթտիրէրի վատլարտան իւմիտ վէ մէմուլ էտիլէն վիլայաթ իտարէսինաէքի իւլահաթըն իճրա էտիլմէտիյինէ տաիր օլան գօրգուլարըր թէէյիա, վէ էսքի ռէթիւմճէ հիւքմրան օլան ֆէնալըզլար էքսիլմիշտէ պիլէ փէք ճիւզի էքսիլմիշ օլտուղունըր իսպաթ էյլէմիշ տիր : Գօրգարըզ քի, հիւքիւմէթ ի Օսմանիյէ ինգիլապ լէհպէրլէրինին սէրպէսթճէ վատ էթտիլէրի մէշրութի իսլահաթըն իճրասընա եա արզուքէշ պուլունմայօր, եա տա զայրի մուգթէտիր տիր : »

Փեաքիպ
ԱՐԹՈՒՐ Կ. ՍԻՄՍՏՍ

Բիսու
ՆՕԷԼ ՊՐԲՍԹԸՆ

Լօրս Բօզպերի վե Ինկիլթէրրանըն թէնիլիֆեսի. — Պու եագընլարտա Լօրտ Բօզպերի պիր նութգընտա Ինկիլթէրրա է-հալիսինն նազարը տիգդաթընը Ինկիլթէրրանըն մարուզ պուլունտուզու պիր թէհլիքէյէ ճէլպ ու տալէթ էյլէմիշ տիր : Միւշարիլէյին էֆքեարընճա Ինկիլթէրրա Էլիօսիա տէվլէթլէրի իլէ իթթիհաա ազտ էթմէյիպ , անճագ իթիլաֆլարտա պուլունմագլա մի թթէհիսպէրինէ գարշը զարի մուայլէն վալիֆէլէր տէրիհատէ էթմիշ օլույօր , վէ լաքին տյի իթիլաֆլար նէթիճէսինտէ Էվրօփանըն միւշթէմէլ օլան պէօյիք մուհարէպէլէրի իլինէ չէքիլմէք թէհլիքէսինտէ պուլունույօր : Վէ իստիա էտիյօր քի , «Շիմտիքի հալտա պիզիմ պէրրի գուվլէթիմիզ , պու նէվ մուհարէպէլէրտէ հիտապա ալընմայաճագ տէրէճէտէ գաիֆ տիր :» Լօրտ Բօզպերինն զաննընճա Ինկիլիլ հիւքիւմէթի վէ էհալիսի մէյտանտա պուլունան մուհարէպէլէրիմալաթընա գարշը պէրլէն լազըմ օլան տէրէճէտէ հազրր պուլունմամապ տա տըրլար : Խուսուսա հարպիյէ տաիլէսինն սըրը քիաթիպլէրինտէն Լօրտ Հօլտէյինն եագընլարտա պէյան էթտիլի պիր էֆքեար քէնտինն պու գանըշըն տահա զիյատէ թէէյիտ էյլէմիշ տիր : Միւմաիլէյի տէմիշ տիր քի , «Իհթիմալ պիր կիւն կէլէճէք քի՝ անտէ պիզիմ էվէրիմիզին վէ օճագլարըմզըն տիւշմէն թաւաֆընտան իշղալ էտիլմէսիլլէ պիզիմ աւաճըլտա անճագ ասաքիրի մուսթահֆըլէմիզ պուլունաճագ տըր :» Պունուն իլէ միւմաիլէյի տէմէք իսթէմիշ տիր քի , Ինկիլթէրրանըն իւզէրինէ հիւճիւմ էտիլտիքտէ տօնանմանըն մուսթէնէթ էտէմէյէճէյի , վէ անճագ ասաքիրի պէրրիյէ իլէ քէնտի քէնտիսինն մուհաֆապա էթմէսի լազըմ կէլէճէյի պիր կիւն կէլէպիլիլ : Լօրտ Բօզպերի պու իհթիմալա գարշը Ինկիլթէրրանըն չիմտիտէն հազըրլըզ

կէօրմէսինն վէ հէր քէսին մուհաֆապա ի վաթան իլիւն քէնտի վազիֆէսինն պիլիպ , անա սատըգ պուլունմասընը թաւսիյէ էտիյօր :

Պրանսասա գապիլնէ պիւնրանը. — Պրանսատա վուգու պուլան գապիլնէ պիւնրանը տտի պիր վագըա տէյիլ իտի : Սապըգ գապիլնէ ըէիսի Մ. Քէյյօ կէչէն Յուլիստէ ըիյատէթէ կէչմէզտէն վէ Ալմանիա՝ Աղատիրէ զըրշը կէօնտէրմէզտէն էվլէլ , տահա քէնտիսի մալիյէ նազըրը իքէն , Ալմանիա իլէ Պրանսա Գօնկօսընտա պիր շըմէնտիֆէր խաթթընա տաիր պիր միւզաքէրէտէ պուլունմուշ վէ պու միւզաքէրէյի օ վագթըն վիւքէլա ըէիսինն խապէր վէրմէյէրէք քէնտի հիսապընա իճրա էյլէմիշ իմիշ . վէ Յուլիստէ Ալմանիա Աղատիրէ սէֆիլնէ կէօնտէրտիքտէն սօնրա պու իքի տէվլէթ սրասընտա վուգու պուլան «միւսահէպէ» էսնասընտա տաիլի , խարիճիյէ նազըրընըն վէ ճիւմհուրիյէթ ըէիսինն խապէրի օլմայարագ եինէ օ կիզլի միւզաքէրաթը իլէրի կէօթիւրմիւշ տիր : Պու կիզլի միւզաքէրաթ Պրանսա Գօնկօսընըն Ալմանիա էլինէ կէչմէսինն պատի օլաճագ նէվտէն իտի : Մ. Քէյյօնըն պու մուամէլէսի Պրանսանըն մէնֆաաթընա մուզալիը օլտուզու կիպի , Պրանսանըն միւթթէհիտլէրի օլան Բուսիայը , խուսուսա Ինկիլթէրրայը տա հարպ թէհլիքէսինն մարուզ գըլլօր իտի : Մ. Քէյյօնըն մուամէլէսի հագգընտա էնճիւմէնտէ քէնտիսինն սիւալ էթտիլլէրինտէ՝ շէրէֆի իւզէրինն եէմին էտէրէք , պէօյլէ կիզլի միւզաքէրաթտա պուլունմասըրընըն թէէյիտ էյլէմիշ իսէ տէ , տէրհալ Պրանսա զագէթալարընտա նէչր օլունան թահրիրաթլար պէօյլէ պիր կիզլի միւզաքէրէսինն պուլունտուզուիլ փէք վազըն պիր սուրէթտէ խապաթ էյլէմիշլէր տիր : Պունըն իւզէրինն Մ. Քէյյօնըն իթիպարը տիւշմիւշ վէ քէնտիսի ըէզիլ օլմուշ

տրը: Պու վագրա ինկիլիզէր իւզէրնէ փէք նախօշ պիր թէէսիր հապը էթմիշ տիր, զիրա ազ գալտը հէման պու կիզլի միւզաքէրաթ սէպէպինտէն ինկիլթէրրա Ֆրանսա իլէ օլան իթիլաֆը միւնասիպէթիլէ՝ Ալմանիա իլէ մուհարէպէյէ թու. թուլաճագ իտի: Իւմիտ օլունուր քի, եհնի գապինէ պու էվվէլքինին զիյանընը թազմինէ մուգթէտիր օլաճագ տէրէճէտէ գուվվէթլի պիր հէյէթ տիր:

Րուսիանըն մէսէյի. — Ճափօն — Րուս մուհարէպէսինտէն սօնրա, Րուսիա պու մաղլուպիյէթ նէթիճէսինտէն եագայը սըյըրմագ վէ եինէ էվրօիա փօթիթիգասընտա քէնտի էպրի մէվգ իինի իհրազ էթմէք մագսէտիլէ սիւքութ պիր մէսէք իխթիյար էյլէմիշ իտի: Հաթթա Ալսթրիա-Մաւաւ հիւքիւմէթի Պօսնա-Հէրսէքի իշղալ էտէր իքէն քէնտինին փրօթէսթօսընա Ալմանիա թէհտիտ իլէ ճէվապ վէրտիլինտէ, Րուսիա սիւքութ իլէ մուվաֆագաթ էյլէտի: Լաքին պու կէչէն սէնէլէրտէ օ եինէ էփէյի ֆաալիյէթ կէօսթէրմէքտէ պուլունմուշ տրը: Իրանտա քիւչիւք մէսէլէլէրի պէօյիւտիւպ մէմլէքէթին իչինէ պէօյիւք օրտուլար կէօնտէրմիշ տիր, վէ հէր նէ գատար պու իշղալըն մուվագգաթ օլաուղունը թէէյիա էթմէքտէ իսէ տէ, մուամէլէսի գըսա պիր վագթ իչիւն օլան պիր թէրթիպ կիպի կէօրիւնմէյոր: Վէ Իրանտան կէչէճէք օլան Րուսիա — Հինտիսթան իսթթը պիլա շիւպհէ Րուսիանըն Իրանտաքի թէէսիրինի գաթ գաթ արթըրաճագ տրը: Էօթէտէ Չին՝ տախիլի միւշքիլաթլէ օղրաչըրքէն, Րուսիա՝ Տիշարքի Մօնկօրիայը քէնտի հիմայէսի թահթընա ալմագստա տրը: Կէօյա Մօնկօրիա իսթիգլալիյէթ իլան էթմէք իչիւն Րուսիանըն մուամէլէթինի թալէպ էթմիշ, վէ քէնտի տէ պու թալէպէ լութֆէն իճապէթ էյլէմիշ տիր: Պու խըամէթէ մուգապիլ,

Րուսիա՝ Չինլիլէրին Մօնկօրիայա հիճրէթ էթմէմէլէրինի, չմէնտիֆէր իմթիյաղարընըն քէնտինէ հասր էաիլմէսինի վէ սաիր պազը ուֆագ տէֆէք միւսաատէլէր թալէպ էտիլիյոր: Կէչէն հաֆթա թիւրքիսթանտան տախի Րուսիանըն մուամէլէթի թալէպ էտիլիյոր իտի: Պագալըմ՝ Րուսիանըն Մաքէտօնիա վէ սաիր մէմլէքէթլէր իչիւն նէ թէչէպպիւպէրի օլաճագ վէնէ «մուամլէնէթ» լէր թալէպ էտիլէճէք տիր: Լաքին պու սըրատա ֆիքրէ կէլէն էն մուհիմմ սիւալ շու տրը: Րուսիա պու օյունլարը օյնար իքէն, Իթալիա՝ Թարապլուսը Ղարպտա մէշղուլ իքէն, Ֆրանսա վէ Իսպանիա՝ Մարօգը վէ Րուսիա իլէ ինկիլթէրրա՝ Իրանը փայլաչըր իքէն, Ալմանիա նէ՞ եափըյոր: Պու կիւն տիւնեատա էն պէօյիւք պէրրի գուվվէթէ մալիք օլան վէ պահրի գուվվէթինի սէնէտէն սէնէյէ թէզլիտ էտիպ էն պէօյիւք պահրի տէվլէթլէրի տիւշիւնսիւլէն Ալմանիա նէ՞րէտէ տիր, օ նէ՞ տիւշիւնիւյոր: Միւսթամէրէ թալէպինտէ պուլունան, քէնտինին սէնէ պէ սէնէ արթան թիճարէթինէ չարշու փազար արալան պու պէօյիւք տէվլէթ՝ նասըլ պիր ֆուրսաթա պէքլէյոր վէ տիւնեանըն հաւնկը գըթասը անըն փրօղրամը իչինտէ տիր: Պու սըրատա Ալմանիանըն սիւքութը մանատար պիր սիւքութ օլա կէրէք տիր: Պագալըմ կէլէն պահարտա ալէմի սիյաթիյաթտա նէ փէրտէլէր չէքիլէճէք, վէ նէ օյունլար օյնանըլաճագ տրը:

Բէսմի իսթաթիսթիգ ճէսպլէլէրինտէն անլաչըրըլընա կէօրէ, 1911 տէ Ալմանիայա տախիլաէ սարֆ օլունմագ իւզրէ կիրէն իտիսալաթ 9,544,800,000 մարք, քէզալիք մէմլէքէթին մամուլաթ վէ մահսուլաթընտան իխրաճաթ 8,101,800,000 մարք գըլմէթինտէ օլմուշ տրը: Հէր իքի գալէմ տէ 1910 ընքինտէն 600,000,000 մարք զիյաւտէ տիր: Պիր մարք 6 զրշ տրը:

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ԳԵՐ. ՆԵՐՍԷՍ ԵՊ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ ՀԱԶՐԷԹԼԵՐԻՆԷ
Մ Է Ք Թ Ո Ւ Պ Շ Մ

ՏՕԳ. Ա. Ս. ՆԱԳԱՇԵԱՆ, ԱՏԱՆԱ

Սրբազան Հայր.

Կիլիկիա եկեղեցւոյ հազգընտա Բիւ-
զանդիոնսա վէ Բաղնիսմասա եապտը-
ղընըր օգուտըմ: Տէրտինգի անլայան-
լարտան իմ. պիլիօրըմ ճան չապալայըչ
իչինտէ սինիզ: Զաւլալը, հազգընը վար,
հէմ չօգ հազգընը վար, ամմա ալաճա-
ղընըր եօգ: Տահա տօղրուսու, «Տէրիմէն
սէլէ կիթմիշ, չազչազըսընը արայօրսընը»,
արատա պիր տէ ածիզլէրինի շէհատէթէ
չաղըրըյօրսընը, պէլքի տէ իմտատա: Նէ՞
եափալըմ, Նէ՞ տէյէլիմ, պիլմէ՞զմիսինիզ
քի, «Ելտէն կէլէն էօյիւն օլմազ, օ տա
վագթընտա պուլունմազ:» Եինէ տէ՞ «Պէ-
րէքէթ վէրսին», տէյիպ թէչէքքիւր էթ-
մէքտէն պաշգա չարէմիզ եօգ տըր: Օլա
օլա պիզի պու հալէ Գօյան պաթթա լա-
նէթլէր օգուտըր, վէ «Սէպէպինին տէ
կէօզիւ քէօր օլտուն», տէյէճէք եէրտէ,
խայր տուա էտէրիզ: Էօքսիւզ օլտուգ-
տան, պիքէս, ֆագիր վէ փէրիշան օլտուգ-
տան սօնրա, պագի քեաֆֆէսի հաղըր
տըր: Պու գըթալլար էսնասընտա էճնէպի
միսիօնէրլէրին պիզէ գարչը օլան մուամէ-
լէլէրի չօգ եէրտէ մէվզուը պահս օլմուշ
վէ տաիմա լէյհ վէ ալէյհինտէ սէօյլէնիւ-
միշ իսէ տէ, պանա կէլիր քի՞ էկէր հալ
ու քէյֆիյէթլէրի էթրաֆըյլէ թահլիլ էտէր
իսէք, տօղրու նէթիճէյէ վասըլ օլուրուզ:
Իմոի ունութմայալըմ քի.

1. Էճնէպիյէրսէն պագըրարը մէսէ-
յէյի ունլայաւմասըրար: Պիզ՝ էճտատը-
մըզտան պէրու էօմրիւմիւզիւ պուրատա
վէ պու էհալի արասընտա կէչիւրմիշ իքէն
անլայամատըգ իսէ, օնլար նա՞սըլ անլա-
սըն: Օ նէ նիւմայիշ, նէ՞ մուհապպէթ, նէ՞
ճիտտիյէթ, նէ՞ էօփիւշլէր իտի: Բի՞մ տիւ-

չիւնէպիլիրիտի քի, պունլարըն արգասընտա
հատէտ, քին վէ էնճամ վահշէթ վար արը:
Խնսան ֆիքրի սէպէպսիզ պիր էսէր խա-
յալ էտէմէզ վէ կէօրտիւյիւ էսէրի էնմա-
գուլ պիր սէպէպ իլէ թէֆսիր էյլէմէյէ
չաղըրը: Նի՞չիւն թալիպ էտէլիմ: Վագ-
թըյլա պէն Ուրֆատա իքէն, շէհրին գը-
յըլարընտա, գայա տիպլէրինտէ, մաղա-
րալարտա, ախօրլարտա եիւզլէրճէ Մուշու
էրմէնիլէր սաքին օլուրլար իտի: Պունլար
աճ վէ չըպլագ, շու բութուպէթլու եէր-
լէրտէ չօլուգ չօճուգ վիրա խտաթա օլուպ
էօիւրլէր իտի: Օ վագթ պունլարը թէտա-
վիյէ կիտէր իտիմ, վէ պագէն հիքեայէ է-
տէրլէր իտի քի, մէմլէքէթլէրինտէ էվէրի,
էչեալարը, սըղըրլարը, սիւրիւլէրի վար իմիշ
վէ հէփ գափըչմըչար, եագմըչար, էօլ-
տիւրմիւշլէր: Տէրհալ սիւալ էտիպ, «Նի՞-
չիւն», «Սիզ նէ՞ եափտընըր», տէր իտիմ.
«Հիշ պիր շէյ եափմատըգ» տէտիքլէրինտէ՝
տօղրուսու եա եալան սէօյլէյօրլար, եա
միւպալաղա էտիյօրլար տէյու տիւչիւնիւր
իտիմ: Տօղրու տըր, օ իմա էյլէտիլինիզ
զաթ՝ Այնթապտա տահա պիր գաշ այ
էվլէլ էրմէնիլէրին գապահաթըլ վէ միւ-
սէպպիպ օլտուգլարընը եիւզիւմէ գարչը
սէօյլէտի: Ճէվապ պիլէ վէրմէտիմ: Փաի-
տէսի եօգ, անլայամազ: Հա՞նկը ազլը սէ-
լիմ սահիպի տիւչիւնէպիլիր քի, պիր ա-
վուճ մուհաֆագասըրգ պիր գափմ պիլա
սէպէպ, պիլա չարթ ու շուրութ գաթլ ու
թէլէֆ էտիլին: Պիւթիւն տիւնեա անլա-
յամատը: Օ կիւնլէր ալարըլըմ խապէրլէրի
իսթանպօլտա սըզլանարագ պիր մէպուսը
միւհթէրէմէ նագլ էտիյօր իտիմ. նէ՞ ճէ-
վապ վէրտի զանն էտէրսինիզ: «Էրմէնիլէր
տէ օրալարտա փէք չօղալմըչ», տէտի: Պու-
նուն պիր սէպէպ վէ գապահաթ օլտու-
ղունու պիր էճնէպի ֆիքրի թութապիլի՞ր
մի, սիզ թութապիլտիլի՞զ մի, Սրբազան:
Ունութմայընը քի, «Օսարն ա՞ն միշտ է
օսար:»

2. Էճնէպիղէր անշառաշար պիղէ հիսս էքմէսիղէր : Պունու՝ անլէրի թագալիհ ի- չիւն եազմայօրըմ՝ պիւաքս փէք թապիի կէօրիւյօրըմ : Գայալարա չարփըլըպ զարդ օլմագտա օլան պիր վափօրըն իչինտէ պու- լունմագ պաշգա , գըյըտա տուրուպ սէյր էթմէք՝ պաշգա : Ալէվլէր իչինտէ օլան պիր խանէնին տէրունինտէ պուլուն- մագ , եա սէնին չօճուգլարընըն պու- լունմաը պաշգա , սօգագտան սէյր էթմէք եա սէօյիւնտիւրմէյէ չալըլմագ պաշ- գա չէյ տիր : Իսթէ՞յօրմըսընըլ քի պիղիմ կիպի հիսս էթսինլէր : Պէնի սէօյ- լէ՞թմէք մի իսթէյօրսընըլ : Անլէրին արա- սընտա գուրու թօփրագլարտա եաթան- լար տա օլտու , էքմէյինի աճլարա վէրէն- լէր տէ օլտու , լաքին շու ճան ալըպ ճան վէրմէքտէ օլան պիչարէլէրէ գարչը անլէր կիպի հիսս էթմէյէնլէր տէ պուլունտու : « Պէնիմ ճանըմ օնլարընքինտէն ազիլ տէյիլ » տէյու աթէչին օրթասընտա տուրանլար , վէ քէնտի հայաթը թէհտիտ օլունտու- ղունտա սէպաթլարը սարսըլանլար տա պուլունտու : Եինէ տէ ճիւմէսինէ թէ- չէքքիւր էտիպ՝ իլէլէպէտ միննէթտար օլ- մագտան պաշգա հիչ պիր վազիֆէմիլդ եօգ տըր : Պիլ տօգթօրլար յա պազը խաթալար ալլարըպ ֆիղան էտէր իքէն՝ ֆարգսըլ տուրուրըլ , հաթթա պաղէն օնլարըն էթլէրինի քէսէր փարէլէր իքէն պիլ ըսըլ չալարըլ , հաթթա սէնաաթճա ճալիպ ի տիգգաթ պիր չէյ կէօրիւպ , պիր խազինէ պուլմըչ կիպի քէյֆ տէ հիսս էտէրիլ : Էճնէպիղէրին պազըսը շու գան- լար իչինտէն սիյասիյաթ վէ թարիի վա- գըլարը սէյր էտիյօրլար իտի : Պազըսը տա գուլվէթի իրիսթիյան իմանը կէօ- րիւպ քէյֆ էտիյօրլար իտի : Իլթէ Ատա- նատա սէօյլէյէն Տօգ . Փէթթընըն հիսս էթտիյի պու գապիւտէն փէսէնտ վէ հայ- րէթ հիսսի իտի : Դի՞չիւն զօրունուլա կէլիյօր , իսթէյօրմըսընըլ քի , հէփ տօգ-

թօրլար իսսթալար իլէ ալլաընլար , իս- թէ՞յօրմըսընըլ քի տիւնեա պիղիմ իլէ ֆիղան էթսին : Խայր , սէվկիւլիւ Հայր , խայր , տէրխաթըր էտինիլքի , « Ոյ ու Հայ չէ , հայուն ցաւերն ան յըզգար : »

3. Էճնէպիղէր ֆէնսի պիղսիֆլէրիմի եափսըլար : Անլէր ալլարընըն վէ տույ- ղալարընըն եէթիշտիյի չէյլէրի իճրա է- տէրլէր : Նէ՞ իսթէյօրսընըլ , եէթիմլէ- րիմիլ թօփրալար , եէտիրիպ կիյաթի- սինլէր , օգուտուպ թալիմ էթսինլէր , օնտա տա էրմէնի կիպի տիւչիւնտիւնլէր , վէ էրմէնի կիպի պէօյիւթսինլէր , պունու մը իսթէյօրսընըլ : Պու միւմքի՞ն մի տիր : Պունու եափմագ իչիւն օնլարը էվվէլա էրմէնի եափմամըլ լազըմ կէլիլ : Սիլէ Ամէրիգալը վէ Ալման չօճուգլարընը թէսլիմ էթսէլէր , սիզին նասըլ եափմագ էլինիլտէն կէլիլ իտի : Օնլարըն մագսէտի պիղտէն ալըպ քէնտի աաէտլէրինի չօլալթմագ տէյիլ տիր : Պունա իհթիյաճլարը եօգ : Անճագ թալիմ էթմէք , գալըմագ վէ քէնտիլէրին անլատըլը մանատա իրիսթիյանլըլը էօյրէթ- մէք տիր , պունու տա եափըյօրլար : Պու- նու եափար իքէն չօճուգ ֆիղան քիլիսէյէ եատ օլույօր իմիլ , պու օնլարըն վազիֆէսի տէյիլ , գապահաթլը տա տէյիլլէր : Անլէր իչիւն վալիտէ քիլիսէմիլին խըզմէթի , միլլէթին մէվճուտիյէթինէ օլան ալագասը պիր մէսէլէ տէյիլ տիր , անը սիզին վէ պէնիմ կիպի թագտիր էթմէլ : Պիր չէյ պիլիլլէր ինսանիլէթ վէ իրիսթիյանլըլ պունու տա անլատըլլարը մանատա իճրա էտէրլէր : Լիսանըմըզա կէլինտիքտէ , պու տալի վազիֆէյէրի տէյիլ տիր : Նէ պիր լիսան էօյրէթմէք , նէ տէ պիրինի դայիպ էթալիլմէք գասսընտա տէյիլլէր , չօճուլըն ազլընտա նէ պուլուլլար իսէ օնու գուլ- լանըլլար , վէ օնու էօյրէնմէյէ մէճպուր օլույօրլար : Պէօյլէճէ Խարփութաալիլլէր՝ էրմէնիճէ , Կիլիկիտաալիլլէր՝ Թիւրքէճէ գօ- նուչուպ թալիմ օլունուլլար , պունտա

պիր գապահաթը վար խե եինե պիղիզ, օնլարա սիթեմ էթմէյէլիմ: «Պէրէթէթ վերսին», տէյիպ էլիմիպե նե կէչէրսե օնա չիւրր էտէլիմ, կիւճէնտիրմէյէլիմ: Հէմ միւհթաճըզ հէմ պէյէնմէմէր, հէմ քէլ լիք, հէմ փօտուլուզ օլմազ: Խաթըրնըզա կէթիրինիզ քի՝ «Օսարն զանգ թեւը սիրե հիւրսար, օսարն ուհ միշտ է օսար:»

4. Էճնէպիշէրսէն պազըշարը պու վազըւսան խաթիւսէ էթմէյէլիմ: Պէն զանն էթմէմ քի, օնլարտան պիրի շախսի պիր մէնփաթ թագիպ էյլէմիշ օլտուն, պէօյլէ պիր թասաթվուրու պիլէ էն պէօիւք ճինայէթ վէ նանքէօրլիւք ատտ էտէլիմ: Ատանատա փրանսըզ րահպլէրինին ֆէտաի ճան էտէրճէսինէ աթէչէրէ աթըլազըլարընը պիղ տէյիլ, ախնեա ու նուտամազ: Փափա անլէր իշին միւֆթէ խիր օլտուն: Քրիստոս անլէրի Քաւաւան քարանթինապընտուն մուաֆ թուլթուն: Ամէրիգալը միսիօնէրլէրին մէզարը արամըզտա տըր, նամը ճէլլէրի էպէտէն եաշասըն, օնլարը վէ պու կիւն արամըզտա եաշայանլարը մէնփաթը զաթիյէ կիպի տէնի պիր մուճիպ իլէ իթհամ էտէնլէր ուշլէրինի քէսաինլէր: Լաքին գապուլ էտէլիմ քի՝ պու ֆուրսաթ իլէ քէնտի իթիգատ վէ մէպուէլէրինի տէ թէլպին էթմէք թէչէպպիւսիւնտէ պուլունտուլար, վէ պունու պիր մուգատտէս վազիֆէ վէ ալի խըզմէթ տէյու իֆա էյլէտիլէր: Պիլիլիմ, Տ. Շահէ վարդապետ Հալէպտէ փրանսըզլարըն եանընտաքի էօքսիլզէրի պարի Աւազ Հիւնգչաքթի վէ Ս. Յարուքիւն կիրակիսի քիլիսէյէ կէթիրմէք իշին միւրաճաթ էյլէտիլինտէ ըէտա օլունտու: Վէ պազըլարըն պու մասուլարըն սատէ տիլլիյինի վէ սահիպսիլլիյինի քէնտի մազսէտլէրինէ գուլլանսըզընա չիւպհէ էտիլտի, հաթթա զանն էտէնլէր օլտու քի, պու պիշարէլէր իշին ճէմ օլունտան իանէլէր մէզճէպի էպնիլէրէ սարֆ օլունտու:

Լաքին հիշ տէյիլ իսէ, Ալման վէ Ամէրիգալը միւհտէսէլէրի պէօյլէճէ իթհամ էտէմէյիլ, վէ իթիւնալար գաթտէ թէչքիլ էթմէզլէր: Լաքին պէն տահա զիյատէսինի տէյէճէյիմ: Նիշին պիղ էճնէպիլէրի թագպիհ էտէլիմ: Պու աֆէթտէն շախսէն իսթիֆատէ էտէնլէր վար խե՝ եինէ պիղ էլումէնիլէր իլ: Պու շէրէֆ պիղէ միւհհասըր արը: Գան պահասը իլէ թարլա ալան, տուլ վէ եթիմլէրին ըզզընը հօթէլլէրտէ, ափարթըմանլարտա եէյիպ զէվգ էտէնլէր եինէ պիղ իտիք: Էճնէպիլէր՝ պիղիմ տավամըզ իշին կիճէ կիւնտիւզ րահաթլարընը զալիպ էտէր իքէն, պիղտէն պիրիմիլ 40—50 լիրա մաշ ալմալընճա տարմըմըզ աթմատըզ: Միլար պաղըրըպ տիւնեայը սէսլէրի իլէ տօլտուրուր իքէն, պիղիմ մէպուսարըմըզ քի՝ պիլիլի նէ՝ շախսի հիսապլար իլէ լալ օլտուլար: Տէրտիմիլի եանմազ, եարէլէրիմիլի կէօթէրմէք իշին օ զէման քէմալը իճիլիլաթլէ հուզուրը մէպուսանէլէրինէ չըզտըմ, պիր պիրլէրինէ հէվալէ էթտիլէր: Պաշգա մէպուսար կրուշիլար թէչքիլ էտիպ պաղըրը շաղըրը իքէն, պիղիլլէր տէրալէրի եօգ իմիշ կիպի հէր պիրի իշինէ եարայան եէրէ մէնսուպ օլտուլար: Նէ՝ հաճէթ, Անթաքիա ճանիլէրինին ասըլմասը վէ ճէզա կէօրմէսի իշին էտիլէն ճէհտլէրի վէ վէրիլէն գարարլարը սույա տիւշիւրմէք վէ անլէրի էպէտէն սէրպէսթ պրագմազ իշին թէրթիպ օլունան թէլէկրաֆը իմզալայան Հալէպ վիլայէթինին եէկեանէ էրմէնի մէպուսը օլմուշ արը: Միլլէթին պէօյիւք պիր հուզուզը փաիմալ օլմազ թէհիլքէսինտէ իքէն, պիր ազ չալըլմազ վէ իլամը իմզալաթմազ իշին 500 լիրա թալէպ էյլէյէն մէպուսուլը տա պուլունտու: Թրամվայ վէ գահվէ փարասընտան գաշընարազ քիմսէ իլէ կէօրիւշմէյէն, փաթրիլ խանէյէ սէնէլէրճէ այագ պառապան վէքիլիմիլ տէ վար: Պու

յուրունըզ, Սրբազան, էճնէպիյի նէ եիւզ իլէ իթհամ էտէճէքսինիլ: Էվվէլա կէօզիւ- միւզտէքի մէրթէյի չըգարալըմ՝ սօնրա օնլա- ըն կէօզիւնտէքի չէօփիւ կէօրէլիմ, էվվէլա պաշըմըզըն քէլինի էօրթէլիմ՝ սօնրա օնլարըն սաչընը տարայալըմ: Պիր եէթիմին նա- փագասը իչիւն չապալար իքէն, Երուսա- ղէմտէ վէ սաիր եէրէրտէ պինլէրճէ լի- րալար շախտի ճէպլէրէ աթըլըյօր: Պօշընա նէֆէսինիլի եօրմայընըզ, պէնի սէօյլէթ- մէյինիլ, պիզ՝ գօճա պիր միլլէթ սլտու- ղումուզ հալտէ օնլար կիպի պիր մէքթէպ պիլէ մէյասնա կէթիւրէմէտիք: Էճնէպի- լէր իլէ հիսապա օթուրսագ, շու եէթիմ- լէրի տէ հիսապարընա եազսագ եինէ չօգ պօճըլու չըգարըզ, չիւնքի աթէչին, էօլիւ- միւն վէ ճէհալէթին էլինտէն ալտըզլարը պունուն պինլէրճէ միպի չըգար: Օն պին- լէրիմիլ թօփրաղը սէվինտիրտի, պունլար տա Փափայը, Լուտէրի սէվինտիրտի. պիզ իսէ, կէրիտէ գալանլարը՝ մէյսօրըլուգ, ախ- լագսըզըզ վէ տինսիլիք էյթամիսանէլ- րինտէն գուրթարմաղա չալըչալըմ: Եօգ իսէ էճնէպիլէր տէյէճէքլէր «Տէյիւմէնի սէյէ կիթմիշ, շագշագքսընը սրսւյօր- սընըզ:»

Ք Ի Լ Ի Ս Է Լ Է Ի Ի Մ Ի Չ Ի

Թ Է Շ Տ Ի Տ Է Տ Է Ն Խ Ո Ւ Ս Ո Ւ Ս Ա Ս

ՎԵՐ. ՎԱՆՐԱՄ ԹԱՆՄԻՋՃԵԱՆ, ԳԱՅՍԷՐԻՅԷ

1.

Բապպըն զահիրի քիլիսէսի թէչքիլ օ- լունաուղու իլք կիւնտէն պէրու օ էնվար թէարըրուզթա մարուզ օլմուշ տըր: Իլ- համտան, քիլիսէ թարիխինտէն վէ ասըր հաղըրըն անվալընտան իսթիտալ էտիյօրըզ քի, մէզքիւր թէարըրուզ վէ թէհաիտ՝ սօնա գոտար տէվամ էտէճէք տիր: «Հավիյէ գափուլարը անըն իւզէ- րինէ զալիպ օլմայաճագ տըր:» «Տիւնեա- տա մուզայագանըզ օլաճագ:» «Մէլէքիլթ Ուլահա չօգ մուզայագալարլէ կիրմէք կէ-

րէք տիր:» (Մաթ. 15, 18: Յովհ. 16, 33: Ամալ. 14, 22:)

Քիլիսէյի թէչքիլ էտէն դավմարըն հէր ասրաա քէնտիլէրէ մախսուս միւշքի- լաթլարը պուլունմըշ տըր: Տիյարըմըզտա պուլունտան քիլիսէլէր տախի էլիէվմ՝ քէն- տի հալ վէ վագթլարընա կէօրէ պիր թա- դըմ թէհաիտաթ հուզուրունտա պու- լունմագտա տըրլար:

Քիլիսէյի թէհաիտ էտէն խուսուսաթ իքի նէվ տիր, խաւիճի վէ ճախիլի: Շէքլ միւթէնէվլի իսէ տէ, նէթիճէ պիր տիր: Խարիճտէն թէատտի, թէարըրուզ, թալան, գաթլ, իլքէնճէ, տախիլաէն իսէ՝ միւ- պայէնէթի էֆքեար, միւճատէլէ թէֆրի- գէ վէ հաթթա մուխասէմաթ:

Քիլիսէ էսասէն գայա իւզէրինտէ պինա օլունտուղունտան, հէր իքի նէվ թէհաի- տաթտան տա օ միւթէղարըրը օլմուշ իսէ տէ, թագաթֆէրսա վէ մաղըլալ օլմուշ, պէրաքս, գուվլէթ մէնպալընա տահա ետ- գըն կիթմէքլէ գուվլէթ վէ վիւսաթ քէսպ էյլէմիշ տիր: Լաքին իլհամ վէ թարիխ իսպաթ էտիյօրլար քի, քիլիսէ խարիճին էն գուվլէթի թէհաիտլէրինտէն զիյատէ, տախիլին թէհաիտինտէն, հաթթա ճիւզի իֆթիւրագտան պիլէ զիյատէսիլլէ միւ- թէէսսիր օլմուշ տըր: Պիզ տախի մէզքիւր իքի նէվ թէհաիտլէր ալթընտա պուլուն- տըղըմըզտան, անլէրի թահիլ վէ թէչիւհ էյլէմէք թէհիլքէյի տահա էյի կէօրմէմիլլէ եարտըմ էտէր:

Ա. Խաւիճի թէհիսիճէրտէն շունլարը զիքը էտէպիլիլիլ:

1. Գըքսալ: Պու կիւն պիւթիւն տիւնեա- տա պուլունտան խրիսթիյանլար թէատտիյէ մարուզ տէյիլ իսէ տէ, վար տիւնեաուտա էօլլէ տիյարլար քի օրատա պուլունտան խրիսթիյանլար՝ հալա քիլիսէնին պաշլան- կըճընտաքի թէատտիյաթա հէտէֆ տիր- լէր, մէս. Չին, Աֆրիգա, Արտապիսթան, Թիւրքիա: Պունու Լնճիլ պիլլէ թա էվվէլ-

տէն խապեր վերմիշ տիր: «Սիրի հեր գաթի էտէն՝ Ալլահա իպատէթ արզ էտիյորըմ զանն էտէճէյի վագթ կէլիր:» (Յուլ. 16. 2.) Ատանա վագըաի միւէլլիմէսի սիյասի վէ միլլի օլմագտան տահա զիյատէ ճիլլի իտի: Անտէ շէհիա աիւշէն 30 դատար տինտար, զայրէթքէշ, սէվկիւլիւ վարզաւ-րըմը պունա տէլիլ տիրէր: Անլէր պիւլէ չօգ փահալըյա մալ օլտու: Աճըլարը տէ-րունիսիլտէն չըդմայօր: Պագըլարընը չօգ եազընտան թանըրը: Պագըլարը մէքթէպ ըէֆիգլէրիսիլ իտիլէր: Պէրապէր Բապպըն հուզուրունտա թէվպէ էթմիշ վէ ախէր-լէրինի թէվպէյէ տալէթ էթմիշ ի-տիր: Եա չօլ սէվկիւլիւ Ոսկեքետանըմը-յըն (Փրօֆ. Լեւոնեանըն) գաթլ օլունմայր պիւթիւն աիյարըմըն մէքթէպ վէ քիլիսէ-լէրինէ վէ միլլէթէ աղիմ պիր տարպէ իտի: Փագաթ, ինանըրը վէ թարիս սէ անը իսպաթ էթմիշ տիր չի, կէչմիշին փէրիէթուա, Ֆէլիսիթաա, Ճան հուս վէ Լեւոնեան կիպի շէհիտլէրինին գանը՝ Մէ-լէքիւթ Ուլլահըն թօխումու օլմուշ վէ օ-լաճագ սըր: Կէրչի մէղքիւր զայաթը հա-լա թաղմին էտէմէտիք իսէ տէ, երաէ կէճտէ էտէճէյիլ: Պու թէհլիքէ քիլիսէ հայաթըմըղա սուի թէէսիր էթմէտիքաէն մատա, էվլաա Ուլլահը եէքաիկէրինէ վէ Ալլահա բապթ էտէր:

2. Սիյասիյաթ: Խարիճի թէհիտլէր-տէն պիրի տէ սիյասիյաթ սըր: Տէվրի Համիտիտէ՝ թէպչիրի պէշարէթ իշի քի-լիսէ օլմայան պինալարտա իպատէթ, միւ-քեաթէպէ, մաթպուաթ, քիլիսէ վէ մէք-թէպ ինչասը վէ սաիր նիշէ խուսուսաթտա թահտիտ էաթիմիշ իտիք, հաթթա զայրի միւլլիմ օլմագլըլըմը, հեր ճինս գապա-հաթ իէրինէ կէշէր իտի: Վարզալարըմը գօմիքու նամըյէ հապս, պազէն տէ նէֆի էտիլիր իտի: Փագաթ քիլիսէլէրիսիլ օ-զէման չիմաիքինտէն զաիֆ տէյիլ իտի: Շիմսի տէ ապէրիք՝ կէնճլէրիսիլ գօլէճ-

լէրտէն Ամէրիգա մէքթէպլէրինէ վէ ֆապ-րիգալարընա ֆիրար էթտիրիյօր: Սիյասի գօյու պուլութլէ մէսթուր քիւրրէ ի հա-վամը՝ նիշէ աիլէլէրի էճնէպի տիյարլարա հիճրէթէ մէճպուր գըլըյօր: Սալթ Գայ-սէրի քիլիսէսինտէն 8 տէնէ զարֆընտա 250 դատար նուֆուս Ամէրիգայա հիճրէթ էթմիշ տիր: Միլլէթ, մէքթէպ, քիլիսէ քու պապտէ չօգ մութաղարըր օլույօր: Ազիմ պիր իարիճի թէհտիտ: Լաքին պու քիլիսէլէրիսիլ կէրմիլէթինէ տէյիլ, ան-ճագ ֆեմիլլէթիլնէ աիտ պիր թէհտիտ տիր: Բուհանի հէրարէթ վէ ֆաալիյէթ անըն եէ-րինի տօլտուրապիլիր:

3. Փագր ի հալ: Տիյարըմըլըն թիճա-րէթ վէ սէնաաթտա կէրիլիկի, անասըրը մուլթէլիֆէ պէյնինտէ խուսումէթ վէ ա-տէմի իթիմատ, հիւքիւմէթիմիլին տա-խիլտէն զիյատէ խարիճի սիյասիյէթլէ մէշուլ օլմասը պիրի իւրեան պրագմը տըր: Իխրաճաթըմըլը աղալթմըշ, իտիտա-լաթըմըլը չօղալթմըշ, թապիի խաղինէլէ-րիմիլի թօփրագաա մէտֆուն պրագմըշ, էհալի սահիպ ի սէրվէթ օլմամըշ: Պու սէ-պէպտէն էվրօփա վէ Ամէրիգա Խրիսթի-յանըլը կիպի իարիճի ըէսալէթէ թէշէպ-պիւս օլունամամըշ: Փագաթ պիլտէն հալ ու քէյֆիյէթիմիլի վէ թալանթլարըմըղա կէօրէ թալէպ էտէն Բապպ՝ միլլէթիմիլին մէվճուտիյէթ մագսէտինէ խատիմ օլմագ իւլրէ էլպէթ պիր կիւն էթրաֆ գօմչու-լարըմըղա Լինճիլին խօշ միւթտէսէնի թէպ-չիր էթմէմիլ իշիւն գափուլարը աչար: Պու տաիսի պիր զիյան տէյիլ տիր: Տա-խիլտէ իշէրիլ:

4. Մուհիթիլիլ: Չար ճիհէթիմիլի ի-հաթէ էտէն վէ մաֆէվգիմիլիտէ պուլու-նուպ տա հաքիմիյէթ ի միլլիյէ վէ տինիյէ իտտիասընտա պուլունան էօյլէ պիր միլ-լէթ միյանընտա պուլունույօրըլ քի, քի-լիսէ տէյիլ եալընըլ էթրաֆընա եայըլ-մայօր, անճագ մէվճուտիյէթինի պիլէ հըֆը

էտէպիլմէքտէ ազիմ միւշքիլաթ իլէ ուղ-
րաշըպ, թէտաֆիի պիր մէվգի թութու-
յօր: Պու տախի քիլիսէյի թէհտիա էտէն
մալիւմ պիր գուվիլէթ տէյիլ մի տիր:

ԳԱՓԻԹԻԻԼԱՍԻՈՆ ԵԱՆԻ ՈՒՀՈՒՏ Բ ԱԹԻԳԷ
ՍՈՐ ԷՏՈՒՆ ՓԻՐՍ

2.

Շու հալտէ էճնէպիլէրին քէնտի քէն-
տիլէրինի իտարէ էյլէմէլէրի, վէ պու
սուրէթլէ մուահէտէ ագաւը՝ հէր իքի թա-
րաֆըն արզու վէ մէթալիպինէ փէք մու-
վաֆըգ կէլիյօրտը: Թիւրք գանուռնըն
կէրէք Թիւրք վէ կէրէք էճնէպի թէպաա-
ւը իչիւն ղէյրի մուվաֆըգ օլտուղու սէ-
պէպաէն տիր քի, պիւթիւն էճնէպի հիւ-
քիւմէթլէրի մուահէտէ ետիտըլար: Պուն-
տան սօնրա մուահէտաթ մէսէյէսիճալիպի
տիգգաթ վէ մուհիւմ տաֆհէլէրտէն կէշաի-
հէր տէվլէթ քէնտի թէվապի իչիւն էն
միւնտաիպ շէրաթի վէ էն էյի իմթիյաղը
թէէմին էթմէք իչիւն ահանամէյէ պաշպա
միլլէթլէրէ վէրիլէճէք եէնի իմթիյաղարըն
քէնտիլէրէ տէ վէրիլմէսինի իճապ էտէն
պիր իպարէ գօր իտիլէր: Պունըն նէթի-
ճէսի շու օլտու քի, ճիւմիլէ էճնէպի հիւ-
քիւմէթլէրին թէպաալարը այնի նիղամաթ
եախօտ մուահէտաթ ալթընտա պուլու-
նույօրլար, վէ պու սուրէթլէ պիւթիւն
Գափիթիւլաւիօնլար մէճմուէն ալընտըգ-
տա, Թիւրքիտա իգամէթ էտէն ճիւմիլէ
էճնէպիլէրէ գապիլի թաթպիգ գալմանին
մէճմաասընը թէշքիլ էտէր: Թիւրքիտա
գափիթիւլաւիօնլարըն իճրաի հիւքմ էթ-
տիլի սէպէպաէն, Թիւրքիտա էվրօփա հիւ-
քիւմէթլէրինաէն հէր պիրինին խուսուսի
մահքէմէ, նիղամ վէ գաաւըլարլէ այլը պիր
գօշօնէաւը պուլունտու, Թիւրքիտա Թիւրք
թէպաաւը օլմայան ֆարգլը միլլէթաէն
իքի ֆէրտ արասընտա պիր միւնաղաա
վօւգու պուլաա՝ տալա միւտաի ալէյհին
տիտ օլտուղու մահքէմէտէ բույէթ օլու-
նուր: Լաքին էսհապը տալաաան պիրի

Թիւրքիա թէպաաւը օլտուղունտա, գա-
փիթիւլաւիօն ահքեամընճա մէսէլէ խու-
սուսի պիր մահքէմէտէ բույէթ օլունուր:
Պու մահքէմէ իւշ Թիւրք գաաւըլ վէ էճ-
նէպիլին տիտ պուլունտուղու գալմին սէ-
ֆիրի թաարաֆընտան թալին օլունան իքի
գաաւը մուալինլէրինտէն իպարէթ տիր:
Էսհապը տալա օլտն էճնէպիյի, միւն-
տաի եախօտ միւտաի ալէյհ օլուն, միւ-
տաֆաա էթմէք իչիւն սէֆարէթէ տիտ
խուսուսի պիր մէմուրըն, ետնի թէրճէ-
մանըն հուղուրը տա շարթ ալը: Պու մահ-
քէմէյէ ումումէն «Մուլթէլիֆ մահքէմէ»
թէսմիյէ օլունուր: Պիւթիւն տիյարտա
պու նէվ պիր չօգ մահքէմէլէր մէվճուտ
տրլար: Թէրճէման օլմաաղը հալտէ
մահքէմէ նիղամէն թէշքիլէր էթմիլ տաա
օլունմաղ, պինաէն ալէյհ մէղքիւր վաղի-
ֆէ փէք մուհիւմ տիր: Ումումէն պիւ-
թիւն տիյարտա մուլթէլիֆ մահքէմէլէրէ
իլթիւրաք էտէն թէրճէմանլար մուլթէտիլ
վէ շայանը իթիմաա զաթլար տըրլար:

1869տան իթիպարէն էճնէպիլէրին Թիւր-
քիտա արաղի իթիմլաքընա միւսաաաա
օլունմըլ ալը: Ֆաղաթ պու թաաարուֆ-
լարընտա Թիւրք թէպաաւը կիպի աաա
օլունաճաղար, պինաէն ալէյհ Թիւրք
մահքէմէսինտէ մուհաքէմէ օլունաճաղար,
վէ էճնէպի գաաւը մուալինլէրինին վէ թէր-
ճէմանլարըն մուալինլէթինէ նաիլ օլումա-
յաճաղար տըր:

Թիւրք մահքէմէլէրի վէ գաաւըլարը
ումումէն պաղուգ տըրլար: Մուգթէ-
տիր վէ միւսթաղիւմ գաաւըլար թա-
նըրըմ, լաքին ումումէն գաաւըլարըն ի-
թիպարը փէք տիլիլին տիր: Պէնթամ
պուլուրմըլ ալը քի՝ «Էն պէօլիւք եալանճը՝
եալանտան զիյաաէ աօլլու իֆաաէտէ
պուլունմըլ ալը» պու սուրէթլէ ինանը-
րըմ քի, Թիւրք մուհաքէմէլէրինին էքսէր
մուամլէսի հաղիգաթէն աօլլու տըր:
Լաքին պիր հիւքմ հաղգ պիլէ օլաա, խ-

Թիգամէթէ էլտէ հալտիլինէ տաիր էֆ-
քեարը ումումիյէտէ պիր գանաաթուրը-
լըզ վար տըր : Եէմինի քիմէլէրտէն մի-
րէքքէպ պիր հէյէթ (jury=ժիւրի) իլէ
մուհաքէմէ վազու պուլուզտա, հէր
սընֆի էհալի օ մահքէմէնին ըէվիլինէ
վազըֆի օլտուզու սէպէպտէն անլէ-
րին հիւքմիւնէ հէր քէս էմիյէթ էտէր :
Ինկիլիզ մահքէմէլէրինտէ ասալէթ տէ-
յիլ եալընըզ միւնասիպ ուրէթտէ
իճրա էտիլիյօր, հաթթա էօյլէ օլ-
տուզու հէր քէս թարաֆընտան անլա-
շըլըյօր : Հէր քէսէ մալիւմ աիր քի,
գատըլար էն մուգթէտիր ասէմլէրտէն
ինթիխապ օլունուպ պէօյիւք մաաշ ալըր-
լար : Պու սէպէպտէն տիւննանըն հիշ պիր
գըսմընտա մահքէմէլէրին մուսմէլէրինին
ատիլանէ իճրա օլունուզունա տաիր ին-
կիլթէրրտա օլտուզու գատար էմիյէթ
հիսս օլունմազ : 30 սէնէտէն պէրու էվ-
րօփանըն գանունշինաս վէ մուգթէտիր
ղէվաթը իլէ օլան ալազամըն նէթիճէսի
հալընտա, մահքէմէ վէ գանունլարըմըզըն
եալընըզ ինկիլիզ թէպասսը արաւընտա
տէյիլ, հէր եէրտէ, հէր տիյարտա մազ-
հարը ինթիրամ վէ թագտիր օլտուզունու
իտտիայա հազղըմ վար տըր : Պունըն
իչիւն պիհազղին իֆթիխար էտէրիլ :

Թիւրքիտա իսէ մէսէլէ փէք ֆարգըլ
տըր : Թիւրք գանունընտա փէք ազ նօգ-
սան եա գուսուր պուլունուր : Տէնիլէպի-
լիր քի, Թիւրքլէր ճիւսթինիանս վազ-
թընտա թէրթիպ էտիլէն Բիւզանդեան
գանունլարընը ինթիխապ վէ թէմսիլ էթ-
միշլէր տիր : Սօն եարըմ ասը զարֆընտա,
թիճարէթ գանուննամէսին թէրթիպ ի-
չիւն չօգճա Ֆրանսա գանունլարընտան
իսթիֆատէ էթտիլէր : Տօղրու տըր քի
Պուրանտա միւմինլէրին մուգատտէն ատտ
էթտիլէրի պիր թագըմ նիզամաթ մէվ-
ճուտ տըր : Լաքին Իսլամլար սաիմա իտ-
տիտ էտէրլէր քի՝ մէզքիւր նիզամաթ

եալընըզ միւմինլէր իչիւն տիր : Ֆաթիհ
Մուհամմէտ Թիւրքիտա պուլունան Խրիս-
թիյան քիլիսէլէրէ քէնտի քէնտիլէրինի
իտարէ իչիւն պիր նէվ գափիթիւշաւիօն
պախշ էյլէտի : Վէ Խրիսթիյան ասէթի,
ուսուլը, ահվալը Իսլամինքինտէն փէք ֆարգ-
լը օլտուզունտան, պու կիպի խուսուլար-
տա Խրիսթիյանլարա քէնտի քէնտիլէրինի
իտարէ էթմէյէ միւսաատէ վէրիլտի :
Պու սէպէպտէն տիր քի, անլէր խու-
սուսի մէսէլէլէրտէ Փաթրիզխանէ մահ-
քէմէօինին հիւքմիւնէ թէքք օլունմըշ
տըրլար : Իմսի Թիւրքիտա գուսուր գա-
նունտա տէյիլ, անըն իճրա վէ թաթպը-
զընտա տըր : Պու գուսուր վէ պօզուզ-
լուզլուզուն սէպէպինի անլամադ միւշքիլ
տիր : Անճագ պիր վազըա հալընտա շու-
նը տէյէպիլիրիւմ քի, ինկիլիզլէր տրա-
սընտա գանունա վէ տնը թաթպըզ էտէն
մէմուրլարա կէօթէրիլէն ինթիրամ վէ
իթիմատ՝ Թիւրքիտա մէվճուտ տէյիլ
տիր : Հաքիմին մէվգիլինի Եիւքսէլթմէք
իչիւն հիշ պիր շէյ եալըլմամըշ տըր : Օ
խըտմէթինէ ազամէթ պախշ էտէճէք
վէտաթի վէ շէրաթիտէն մահրում օլուպ,
ճիւզի պիր մաաշա հիւքիւմէթին ատի պիր
խըտմէթքեարը տըր :

Ս Օ Ն

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

«ԷՅ ՊԻՐԱՏԵՐԼԵՐ»

Ահա ը ճէտիտին էն գատիւմ մէթին-
լէրինտէ Ամալ. 1. 15տէ «շափիրալէրին»
քէլիմէսի եէրինէ «պիրասէրլէրին» քէլի-
մէսի պուլունույօր : «Վէ օլ կիւնլէրտէ
հազըր պուլունան ճէմաթ թագրիպէն
Եիւզ Եիրմի քիշի օլտուզու հալտէ, Պետ-
րոս պիրաճէրլէրին օրթաւընտա ալազա
գալըզպ տէտի քի, էյ պիրատէրլէր :»
Մանասար պիր քէյֆիյէթ : Պետրոս Յի-
սույըն ուրուճունտան սօնրա միւմինլէրին

թէճէմմիւնտէ իւք տէֆա աղզընը աչ-
տըղընտա անլէրէ պիրատէր նամըյա խի-
թապ էտէր : Ախէր ըտուլլար տախի մէք-
թուպլարընտա ալէսսէվիյէ քիլիսէյի վէ էֆ-
րատը պու քիլիմէ իլէ թալսիֆ էտէրէր :
Պէնճէկոստէ կիւնիւնտէ Բուհիւլ Գուտսըն
նաղիլ օլմասըյէ թէչէքքիւլ էտէն հէյէթ
եանի քիլիսէ , պիր ուխուվվէթ խաի :
Ահաը ճէտիտաէ մահֆուզ օլան գույու-
տաթտան հիւքմ էտէրէք , ըտուլլի քիլի-
սէնին ազալարը եէքտիկէրինի պիրատէր
մագամընտա կէօզէտիրլէր խաի : Օլ վագթ
քիլիսէտէ քէլիմէնին պու կիւնքի մանա-
սընտա լուհպան վէ ճէմաաթ ֆարգը օլ-
մայըպ , Յիսուսըն իսմիյէ միւսէմա օլան
պիւթիւն կիւրուհ գարնտաչլար ճէմիյէթի
հալինտէ մէվճուտ վէ մալիւմ խաի : Բէ-
սուլլար շախսէն թէէտիս էթաիքլէրի ,
հաթթա հիչ թանըմատըղլարը քիլիսէլէրէ
պիլէ եաղաղլարընտա , ճիւմէ միւմին
ֆէրալէրէ պիրատէր իւնվանընը իթլապ է-
տէրլէր խաի : Բոմատա պուլունան միւմինլէր
եիւղլէրինի կէօրմէմիչ օլան ըտուլլըն գա-
ընտաչլարը տըր . (Պագ , Բոմ . 1, 13) :
Պօղոս առաքեալ սանքի աթէչ փիւքիւ-
ընն ըրտալէսինի պիլէ , «Էյ պիրատէրլէր»
տէյէրէք խիթաւա կէթիլիլի : (Պագ , Գուլ .
6, 18) :

Բապարմըզըն իսմինի թաշըյան քիմ-
սէլէր պու կիւն տիւնեատա Խրիսթիյան
իսմիյէ մալիւմ տիր : Իւք ուղտա անլէ-
րին իսմի «Շակիրտլէր .» «Մուգատտէս-
լէր ,» «Պիրատէրլէր» խաի : Էն մարուֆ
վէ չիրինի սօնրաքի տիր : Էյ պիրատէրլէր :
Ահաը ճէտիտին քիթապլարընտա Խրիս-
թիյան թապիրինէ պէս իւչ մահալտա
թէսատիւֆ էտէր իքէն , «Պիրատէրլէր»
թապիրինին իսթիմալը տուգինա իլէ թա-
տաա էտիլիլ : Մէրազը օլան քիմսէնին
Ամալը բուտուլ քիթապընտան աթիաէքի
այէթլէրի միւթալաա էթմէսինի թափիյէ
էտէրիլ . եանի՝ Ամալ 6, 3, 9, 30, 10, 23 :

11, 1, 12, 29, 12, 17, 14, 2, 15, 1,
3, 22, 23, 32, 40, 16, 2, 40, 17, 6, 10,
14, 18, 18, 27, 21, 7, 17, 22, 5, 28, 14 :

«Էյ պիրատէրլէր»

Պու թապիր հալաք ճիհէթիյէ պիր-
լիլ իմա էտէր : Այնի փէտէր վէ վալիտէ-
տէն աօղան քիմսէլէր գարնտաչ օլուր :
Բուհանի էօմրին գաիտէսի տախի հէման
օ տըր : Բուհանի պիրատէրլէր էվլաա Ուլ-
լահ օլմագտան նէչէթ էտէր : Բուհանի
ուխուվվէթ լուհանի էօմրին իզհարաթը-
նըն պիր շէքլի , լուհանի էօմր իսէ Բուհ-
տան հասըլ օլան հայաթըն սէմէրէսի տիր :
Իւք վէ էհէմմ շէյ՝ եօգարրաան տօղմագ
օլուպ , պիրատէրլէր իսթիյաղը անտէն
սօնրա կէլիլ , տաւա մութլապա կէլիլ :
Ալլահըն բուհու վաթթաալլէ էհէի հա-
յաթա մալիք օլան քիմսէլէր՝ մալիք օլ-
տըղլարը միւլթէրէք հայաթըն զարուրի
նէթիճէի օլմագ իւզրէ , եէքտիկէրինին
պիրատէրի օլուրլար : Պու օլմատըգճա պի-
րատէրլէր հալը միւմին օլմագ :

«Էյ պիրատէրլէր :»

Պու թապիր մուհապպէք ֆարզ է-
տէր : Կիւզէլ պիր միսալ 2 Կորն . 1, 8տէ
պուլունուր . «Էյ պիրատէրլէր , պիլէ Ա-
սիաա » վագը օլան մուզայտդ տաւան , եա-
նի հատտէն զիյատէ , թագաթըն ֆէվ-
գինաէ՝ հաթթա եաշտագտան պիլէ մէ-
յուս օլմագ տէրէճէսինտէ սըգըմըչ օլ-
տըղըմըչտան պիլտապէր պուլունմանըզ
իսթէմէզիլ :» Բէսուլ չէքտիյի սըգլէթլէրի՝
պիրատէրլէրինէ վէ թանըսըզ Կորնթուլը-
լարա թարիֆ էթմէք իսթէր : Պիրատէրիմիզէ
տէրտիմիզի եանմագ թապիի պիր հալ
տըր : Յիսուս պիլէ Գիթսէմանինին խալ-
վէթինէ չէքիլտիյինտէ շակիրալէրինտէն
իւչ էն մահրէմինի եանընտա պուլունտուր-
մագ իսթէտի : «Ճանըմ էօլիւմ տէրէճէ-
սինտէ փէք միւքէատէր տիր , պուրատա
գալըպ պէնիւմ իլէ պէրապէր ույանըզ
տուրունը » տէտի : Գալպ ի ինտանի իչ-

Թիրաքա հասրէթ չէքէր : Գի՞մ էն սէվ-
կիւրիւսինէ գալպինի աշմագ իսթէմէզ :
Պունըն էն իւսթիւն չէքլի Խրիսթիյան էօմ-
րինտէ տիր : Էվլատ Ուլլահ օլան քիմսէ-
լէր Բրիստոստա պիրատէրլէր տիրլէր :
Եէքտիկէրինի սէվէրլէր : Հէմ սիւրուրտա
հէմ քէտէրտէ պիրպիրինէ հէմսուլ օլուր-
լար : «Թագ վլայա գարնտաշ մուհապպէթի,
վէ գարնտաշ մուհապպէթինէ մուհապ-
պէթ զամմ էտինիզ :» Պու պէնտ միւմին
րուհլարը եէքտիկէրինէ րապթ էտէր :
Խրիսթիյան մուհապպէթի թէն վէ գան
ալագալարընտան ֆարգլը օլուպ, լուհանի
վէ մուգատտէս պիր հալ տըր : Հիչ պիր
չէյ անը գըրամալ : Էօլիւմտէն պիլէ գուլ-
վէթլի տիր :

«Էյ պիրասէրլէր :»

Պու Թապիր ահէնի վէ իշսուշլըգ իմա
էտէր : «Էյ պիրատէրլէր, սիգէ Բապպը-
մըզ Յիսուս Բրիստոսըն իսմիյէ ըէճա է-
տէրիմ քի ճիւմլէնիդին սէօղլու պիր օլ-
սուն, վէ աբանըվտա իսթիլաֆ օլմայըպ՝
քեամիլէն հէմէֆրեար վէ հէմ ըէյ պու-
լունսաւընը » (1 Կորն. 1, 10) : Զաթէն ա.
խէր կէօնէ օլամալ : Պիրատէրլիք իթթիֆագ
ֆարզ էտէր : Հաւէտ, նիզա վէ էմսալի
հալլար Բրիստոսըն րուհունուն օլմատըղընա
տէլալէթ էտէր : Օլ լուհ՝ հէր կէօնէ նի-
ֆագը տէֆ էտիպ, առէմլէրի հէմէֆրեար
վէ հէմրէյ գըլար : Բապպըն պաղընտա իշ-
տաշլըգ հէման պու եօլ իլէ միւմքին օ-
լուր : Բրիստոսըն օլան առէմլէր մութլագա
Ալլահըն իշինտէ պիր վահիտ պէտէն օլուր-
լար : Պու պէրէքէթտէն մահրում օլան ա-
տէմ քէնտի տէրունինի աբաշարարագ
աճէպա քէնտի քէնտինի պիլ քիւլլիյէ
Բրիստոսա թէսլիմ էթմի՞շ մի, տէյի՞լ մի
իտիյինի եօղլալըն :

«Էյ պիրասէրլէր :»

Լաքին ախէր խասիյէթլէրի Թատատ
էթմէյի թէրք իլէ, Խրիսթիյան պիրատէր-
լիյինի մէնպալըն պուլալըմ : «Սիդին միւ-

տէրրիսինիլ պիր, վէ ճիւմլէնիլ պիրա-
տէրլէր սինիլ » (Մատթ. 23. 8) : Պունը
Յիսուս տէտի : Ուլսուվլէթին սըրրը Բրիս-
տուս տըր : Միւմինլէր անտէ պիրատէրլէր
օլուրլար : Բրիստոս քիմլէրին միւտէրրիսի
խսէ, անլէր, անճագ անլէր, պիրատէր օ-
լուր : Բրիստոստան սիշարըտա թէն էօմրիւ
վար, վէ թէնին տմէլլէրի աշիքեար տըր.
(պա՛գ Գաղ. 5.10—21) : Բրիստոստա իսէ
«Հայաթ լուհունըն գանունը» վար տըր,
վէ «Բուհըն մէյվէսի մուհապպէթ, մէսէր-
լէթ, սէլամէթ, թէէննի, լութֆ, խայր-
խահլըգ, սըագ, հիլմ վէ զապթը նէֆս
տիր» : Բրիստոսըն րուհունըն իլք մէյվէսի
մուհապպէթ տիր :

«Էյ պիրասէրլէր :»

ՄԱՐԿՈՍ

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

ՄԷԼԻՅԻՆ ԽԱԹՐԸ ԻԶԻԻՆ

Յ. Գ. ՊԼԷՆՁԸՐՏ
2.

Ոթուղ սէնէ միւրուր էթտի : Երուտա-
ղէմ՝ Գուրպան պայրամընըն թէլաշ վէ
կիւրիւթիլլէրի իլէ տօլու իտի : Անըն է-
հալիսի, առի վագթլարտա օլտուղունտան
100 պիւլէրճէ արթմըլ իտի : Զէյթուն
տաղընըն եէչիլ էթէքլէրինտէ վէ միւնա-
սիպ օլան ախէր մահալլէրտէ զարիպլէր
պայրամա մախսուս քէյֆ վէ սէֆա իլէ
քիւմէ քիւմէ օթուրմագտա իտիլէր : Խա-
րիգիւլատէ պիր իհթիշամլէ փարլայան
հէյքէլ, պիւթիւն միլլէթին անա միւթէ-
վէճճիհ օլտուղու մէրքէզ, կէօրիւնիւյօրալը :
Պիւթիւն սօգագլարտա տէվլէր, մէրքէպ-
լէր, եօլճուլար, չէհլիլլէր, քեահինլէր վէ
ապքէրլէր պիրի պիրինէ գարըշմըլ աճաիպ
պիր իզտիհամ թէշքիլ էտիյօր իտի :

Յեսունըն օլլու Ասա՝ թէսատիւֆ էթ-
տիլի մէնզարէլէրէ տիգգաթ էթմէյէրէք վէ
գօլունու քէնտինէ սինտաշ պիր տօթմունն
գօլունա տագմըլ օլարագ սըգ գալապալըգ

արարչնաւան Բոմա հիւքիւմէթ գօնու-
ղընա տօղրու եիւրիւյօրտը: Որատա , քէն-
տինին մէլիք օլտուղունու իտտիա էտէն
պիր առէմին մուհարէմէ էտիլէճէյինի-
իթմիշ իտի: Պու մուհարէմէտէ Ասանըն
մէրադընը խուսուսիլէ ճէլպ էտէն պիր շէյ
վար իտի: Բէնտիսի քիւչիւք պիր չօճուգ
իքէն Բեթլէհէմտէ չօճուգլար գաթլ
օլունաուղունտա վալիտէսինն քէնտինի
նաւըլ խէլաս էթմիլինի վէ քէնտինի ա-
լըպ պաղլարաւան , չայրլարտան էթէտէ
էմին պիր մահալա ֆիրար էթտիլինի չօգ-
լարճա տէֆա վալիտէսի քէնտինէ նազլ
էյլէմիշ իտի: Օ՝ պու հիքեայէյի հէր տին-
լէտիլինտէ , վալիտէսինէ «Վալիտէ , նի՞չիւն
անլէր քիւչիւք պէպէրլէրի էօլտիւրտիւլէր ,»
տէյու սիւալ էտէր իտի: վալիտէսի տէ , օ
տէհէթլի կիւնտէն սօնրա օ պապտա ի-
շիթտիլի մալիւմաթը քէնտինէ սէօյլէր
իտի: «Չիւնքի , եարամազ Հերովդէս փա-
տիշահ՝ Բեթլէհէմտէ պիզէ պէօյիւք պիր
մէլիք վէ խէլապերարըն տօղտուղունու ի-
շիթտիլինտէն օնու էօլտիւրմէք իսթէմիշ:»
«Բէթիւ Հերովդէս փատիշահըզը
էօլտիւրաթլ մի վալիտէ ,» տէր իտի չօ-
ճուգ : Վալիտէսի ճէվապէն , «Անճապ Ալ-
լահ պիլիւր օղլում , հիշ տէյիլ իսէ շիմտիլէ
գատար օ կէօրիւնմէտի ,» տէր իտի: Ասա
պաշնա կէլէն պու վազլայը վալիտէսին-
տէն օ գատար չօգ տէֆա իշիթմիշ ի-
տի քի , օ մէնզարէ քէնտինին խայալը
էօնիւնտէ փէք պէրրազ պիր սուրէթտէ
րէտմ օլունմըշ իտի , պինտէն ալէյհ Մէ-
սիհ մէլիք՝ Ասանըն ֆիքրինի , խայալընը
վէ թէրթիպլէրինի տիկէր միլլէթտաշլա-
րընքինտէն զիյատէ ճէլպ էտէր իտի: Պու
խէլապերար իւմիտի պիւթիւն միլլէթէ
ֆէվգէլատէ պիր թէսէլլի մէնպալը օլուպ ,
անլէրին միլլի հայաթլարընըն մէրքէզի իւ-
համը իտի: Կէշիլի սէնէլլէրին գանլը իւ-
հանլարը պէօլլէ պիր իւմիտէ նէ գատար
մուսթազըր օլտուգլարընը , վէ անա նէ

գատար հէսաս պուլունաուղլարընը էյի
կէօսթէրիլ : Լաքին Ասա իշիւն պու ին-
սի հայաթլինու տլագատար օլան պիր մէ-
սէլէ իտի: Մազինին ինպարաթը փէյ-
ղամպէրանէսինի խաթլլարտը: Մէսիհ իւմի-
տի քէնտինի ճէլպ էտէն պիր մըզնաթըս
մէրքէզի օլումշ իտի: Օ սէօղիւ հէր ի-
շիթտիքճէ օրա տօղրու ճէլպ օլունուր իտի,
հայաթընըն պիւթիւն էնճամը , մագսէտի
քէնտի քէնտիսինի կէլէճէք Մէսիհէ մուա-
վէնէթ էտէճէք պիր հալէ վազ էթմէք
իտի: Բէնտի զէմանընտա փէք ազ կէնճ-
լէր Մէսիհէ խըսմէթ իշիւն անըն գատար
էյի հազըրլանմըշ իտիլէր : Մէրգում հէ-
նուզ պիր չօճուգ իքէն փէտէրի վէֆաթ
էթմիշ , վէ պիր զէնկին խըսմը անը փէր-
վէրտէ իլէ օ վազլմըն էն էյի մէքթէպին-
տէ թալիմ էթտիլմէյի վատ էթմիշ իտի :
էնճամ Ասանըն վալիտէսինտէն միւֆարա-
գաթ էտէճէյի կիւն կէլտի : Եուտիթ՝ օղ-
լունըն ալընտան էօլիւպ անը երուսաղէմ
էօլունա գօշտուղունտա Ասա պիր թա-
րաֆտան պու միւֆարագաթ հիստիլէ
միւքէտտէր , լաքին տիկէր թարաֆտան
Մէսիհէ խըսմէթ էթմէք իւմիտիլլէ մէս-
րուր իտի: Վալիտէսի իսէ անըն արգա-
սընտան թա օ ուզագտանապէ տիտ օլանտա-
տէք սէյր էյլէտի , վէ սօնրա կէօղ հաշ-
լարընը սիլէրէք անըն տիյարըն էն պէօ-
յիւք վէ հազիդի պիր լապպիսի օլմասը
իշիւն պիր վալիտէ մուհապպէթիլլէ Եէ-
հօվայա տուա արզ էյլէտի իտի: Գալմլարըն
մահալը իճթիմաը , Եէնի պիր ֆէլէֆէնին
մէնշէի վէ Շարգ իլէ Ղարպը Եէքտիկէ-
րինէ պաղլայան վասի պիր մէտէնիլէթին
մէրքէզի օլան Իպէնտէրիլէտէ՝ Ասա թա-
լիմ կէօրիւյօր վէ թէրադգը հատիօրտը :
Ջէմանը գատիմին մալիւմաթը , հալը
հազըրըն իլմի անըն զէքի ֆիքրի գարը-
սընտա պաթ օլունույօրտը : Համիսի օլան
զաթ՝ անը Բոմա հալիսու Աթինա կէնճ-
լէրի կիպի թալիմ էթտիլտիլինտէն , մէր-

դում Պաղեստինին հուքի քեօյինտէ եա-
շայան ագրանը կիպի Եէհուտի հայաթընա
չօգ եազըն տէյիլ իտի : Լաքին պազէն
Ասա վաթանը օլան Բեթլէհէմ քեօյինտէ
ապտէթ էտէր , վէ օ էյի գատընա—վա-
լիտէսինէ — էթտիյի թէրագգըյաթտան
տօլայը մալիւմաթ վէրիւր , միւսթագպէլտէ
եափաճաղը պէօյիւք իշլէր հագգընտա սէօյ-
լէր իտի : Պու սէպէպտէն վէ խուսուսա
Եէհուտի կէրէք Պաղեստինտէ կէրէք
տիւնեանըն չար թարաֆընտա օլա եինէ
Եէհուտի օլտուղունտան , Ասանըն պիւ-
թիւն տիգգաթը քէնտի վաթանընա միւ-
թէվէճճիհ պուլունտայօր իտի : Վէ իշլէ պու
խասսիյէթ Ասանըն Եէհուտիսթանա գար-
չը թաշարըր մուհապպէթի տաիմա տիրի
սագլատը , զիրա օ տաղի մէմլէքէթաւ
եաշայան պու քիւչիւք միլլէթ քէնտի
գալպինտէ էօյլէ պիր իման պէսլէյօր իտի
քի , պիր աղ սօնրա օ իման պիւթիւն
տիւնեանըն տինի օլաճագ իտի : Մէրգում
պիւթիւն միւտտէթի թահսիլիյէսինտէ ,
հայաթընըն ուֆուգունտա էօյլէ պիր կիւ-
նիւն չափաղընը կէօրիւյօր իտի քի , անտէ
սէրվէթ վէ մէհարէթլէ գազանմը օլտու-
ղու մալիւմաթըյլէ , գափմըն խէլաս էթ-
մէյէ կէլէն Մէսիհին էօնիւնտէն գօշաճագ
վէ հէր չէյինի անա վագֆի էտէճէք
իտի :

Թարիխի Միլատըն 33իւնտէ Գուրպան
պայրամընտան պիր գաշ այ էվիլէ , Ասա-
նըն համիսի օլան զաթ վէֆաթ էսիպ , ա-
ղիմ սէրվէթինի Ասայա թէրք էյլէմիշ ի-
տի : Մէրգում Իսքէնտէրիյէտէ քէնտինէ
թէրք էտիլէն միւրէլլէֆ գօնագտա իգա-
մէթ էթմէք իւզրէ պիրատէր վէ վալիտէ-
սինի կէօթիւրմէք իշիւն Բեթլէհէմէ կէլ-
միշ իտի : Լաքին Պասէք պայրամընըն եա-
զըն օլմասըր միւնասիպէթիյլէ , պայրամ
կիւնլէրինի մուգատտէս չէհրտէ կէչիւրմէք
իւզրէ քէօյտէն մուֆարագաթ էյլէտի :
Օրատա , իւք կիւնտէ սօգաղլարտա պիր

թէվաթուր իշիթաի քի , Գալիլիայը պիր
քէօյիւ քէնտինին Մէսիհ օլտուղունու իտ-
տիա էթմէքլէ , տսայիշի ումումիյի իիւ-
լալ էյլէտիյինտէն քեահինի ազամ վէ
Սանհէարիմ մէճիսի թարաֆընտան էօ-
լիւմէ հիւրմ օլունմը աղր : Ասա՝ քէնտի
րէֆիդի Յոզնաթան պէնի Էզրա իլէ պէ-
րապէր պու իիթիլալըն առա օլունան Գա-
լիլիայըյը կէօրմէք իշիւն եօլա չըգաղը , զի-
րա անըն տաիսի գալպինի քէնտինիւքինի
թէշվիգ էտէն իւմիտ թահրիք էյլէմիշ
տէյու կէօրիւնիւյօր իտի :

Էփէյի կիւնլիւքլէ նիհայէթ մահալը
մախսուսա վասըլ օլտուլար : Պու հօգթա-
տան կէնիշլէնէն սօգագ՝ գալպալալը իլէ
տօլմը իտի : Իզտիհամ արտաընտա մա-
լիւմ քեահինլէրտէն՝ վէ Եէհուտի մէմուր-
լարտան պաղըլարընըն սիմասը կէօղիւնէ
չարփտը : Ասա , « Պիլա շիւպհէ պունիւր
ատի էհալիյի Գալիլիայըյա գարչը թահ-
րիք էթմէք իշիւն պուրատու պուլունու-
յօրլար » տէյու տիւշիւնաիւ : Կէօղլէրինի
էթրաֆընտա պուլունան սըգ գալապա-
լըգտան գալսըրըպ , էօթէտէ Բօմալը վա-
լիլէրին էհալիյէ խիթապ էթմէք իսթէ-
տիքլէրի սըրատա իւզէրինտէ տուրտուգ-
լարը եիւքսէք շէնայա պագաղը : Ասա՝
Պոնտուլը Պիզատուսըն սիմասընտաքի քիպը
ու թէագգիւմիւ կէօրէճէք գատար շէ-
նայա եագլաշմը իտի , լաքին անըն քէս-
քին նազարը Պիզատուսըն էհալիյէ հէմէֆ-
քեար օլմատըղընը պիր պագըշտա ֆարգ
էյլէտի : Սօնրա տիգգաթուրգճա կէօղլէ-
րինի անըն էօնիւնտէ տուրան զաթըն սի-
մասընա չէվիւրտի : Լաքին պիր տանիյէտէ
կէօղլէրի օ սիմայա աճաիպ պիր գուվլէթ
իլէ րապթ էտիլտի , գափըլտը : Պիլալըրէ
մէրգում պու կէօրաիւյիւ սիմայը թա-
րիֆէ մուգթէտիր օլափտուր : Օրատա մէ-
շագգաթ վէ էզիյէթ , ալըն իւզէրինէ
պասան թիքէն թաճ վէ եանագլարընտան
աշաղը աղան գան , հէփ պունլար՝ անըն

չէքտիրի աղբը վէ էլէմի կէօթէրի-
յօր իտիլէր: Մէրգում թէրթիպ էտիլէն
Ֆէսատը փէք աչիքեար կէօրիւյօր իտի, վէ
օ տագիգէտէ էհալինին մախուֆ հայգը-
րըչարը օն գաթլանսա պիլէ պու Գա-
լիլիալընըն ապա գօրգմայաճաղընը վէ
ֆիւթուր կէթիւրմէյէճէյինի անլայօրար:
Բօմալը գամըսը իլէ տէօյէն պիր աքքէրին
գարչըսընտա քէմալը սիւքիւն իլէ աու-
րան սիմատա մէրգում անճագ ֆաթիհ-
լէրէ մախսուս պիր լուհ միւշահէտէ էյ-
լէտի: Պունլարտան պաշգա պիր շէյ վար
իտի քի, լուղէթլէրլէ իֆատէ օլունմասը
միւշքիլ իտի: Գալպինտէ անա տօղրու
փէք շէտիտ պիր հիսսի իշթիրաք վէ մու-
հապպէթ գայնայօրսը, վէ պու իշթի-
թիրաքը՝ մահքիւմ Գալիլիալը իլէ հաքիւմ
վէ միւթթէհիմէրին մէվլիինի տէյիշտի-
րիյօր իտի:

Ասա սէյր էտէր իքէն պիր տէ քեա-
հինլէրին թէշվիգ վէ թահրէքի իլէ էհալի-
տէն՝ «Անը սալպ էյլէ, անը սալպ էյլէ»
տէյու տէհէթլի պիր կիւրիւթիւ, պիր
հայգըրըչ եիւքսէլիյօրսը: Էլլէրինի գօլ-
լարընը հավատա շիտտէթլէ սալլայարագ
պու պաղըրըչարընը թէքրարլայօրլարսը:
Պու հայգըրմալար պիր տագիգէ տուր-
տուղունտա Պիղատոս հուզուրա չըգըպ՝
սիւքիւթ օլուլարընը էմր էյլէտի: Պատէհու
միւմաիլէյհ իրատը քէլամա պաշլատը:
«Մէլիյինիլի խաչլայայլ՝մ մը:» Լաքին
քեահինլէր սու ի նիյէթլէ չաղըրարագ
ճէվապ վէրտիլէր, «Չէզարտան պաշգա
մէլիյիմիլ Եօգ արը:» Ալշագճասընա գօ-
փարըլան պու հայգըրըչ՝ էհալիյի մահ-
պուս զաթ ալէյհինտէ թահրէք էթտի:
Պիղատոս պիր մէմուրա իշարէթ էյլէտի վէ
պիր չիֆթ Բօմալը աքքէրլէր իլէրի տօղ-
րու եիւրիւտիլէր, վէ Ասա՝ անլէրին
սէօլլէրինի իշիթմէտի իսէ տէ, Գալիլիալը-
յը խաչլամայա կէօթիւրէճէքլէրինի ան-
լատը: Յոֆնաթան՝ Ասանըն գուլաղընա,

«Հա՛յտէ, չու վահշի գալապալըղը թէրթ
էտէլիմ», տէտի. վէ պիր տէ արգա-
տալընըն քէնտինի գալապալըգ արա-
սընտան չէքիպ կէօթիւրմէքտէ իտիյինի
հիսս էյլէտի: Գալապալըգ արատընտան
չըգըպ Յոֆնաթանըն խանէսինէ միւթէ-
վէճճիհ օլտուլար: Խանէյէ վասըլ օլուպ,
սէրին պիր օտայա օթուրտուգլարընտա,
Յոֆնաթան «Փէք ճիտտի կէօրիւնիւյօրսը-
նըլ, ն՞է հագգընտա տիւշիւնիւյօրսընըլ,
Եօգսա պու Գալիլիալընըն մահքիւմիլէթի
սէնի միւթէհայյի՝մ մը գըլտը: Պէն պի-
լիյօր իտիմ.քի, հաքիւլէր անըն գաթլընը ար-
զու էտիյօր իտիլէր: Քեաշքի՝ գաշապիլէ
իտի: Լաքին կէօրիւնիւյօր քի, անըն թալի-
մաթը մուխաթարալը իտի, վէ անը մէն
էթմէնին պաշգա պիր Եօլու Եօգ իտի:
Տահա պէշ կիւն էվլէլ իտի քի, հէյքէլին
սաթընը վէ սարլաֆլարընը գամըլ իլէ տը-
չարը գօվտու. վէ քեահինլէրին գուվլէթ
վէ նուֆուղունա հիշ էհէմմիլէթ վէրմէյօր,»
տէտի:

ԳԻՐԹ. ՄՈՒԳԱՏՏԵՍՏԷՆ ՊԻՐ ՊԻԼՄԷՃԷ

Հագգ Թաւաշասան խաչգ օյունսուգ,
Էնկիկնէրէ վագ օյունսուգ:

Չէման միւրուր էքսիֆսէ

Վէ իհթիյաճ կէշիֆսէ

Պիգսէն պէշի ալլուսը,

Պիր մահպեսէ զօնուշու:

Հապսիսսնէ միւսիւրի

Պիր կիւզէլ ճիվան իսի:

Պէն պէշիքսէն աշրլաշքը,

Դուվլէթ իլէ Էրլաշքը.

Ղաշիպ օշուճ մադրուրա,

Պասի օշուճ սիւրուրա:

Խնսի պէնի պիլէնլէր

Նէ իսէմ սէօյէսիկնէր:

ԳԻՐԹ ՄԻԲԱՅԷԼԵԱՆ

ՔԻԼԻՍԵԼԵՐՏԵՆ

ՖԱՐԹՇԱՆԸ ԶԵՄԱԱԹԸ

ՎԵՐ. Յ. Գ. ՊԻԼՊԻԼԵԱՆ

Փարթըպը՝ Իսկէնդերունըն զարպընտա՝ վէ 3 սաաթ պուտը մէսաֆէսինաէ, սաթէնը պահըրտան պէլքի 500 ալագ եիւքսէք պիր թէփէ իւզէրինտէ մէնդարէսի զայէթ տիլքիւշա պիր գարիյէ տիր։ Պիւթիւն գարիյէ 35 խանէ օլուպ, պոււնըն պէս 5ի Իպսամ տըր, միւթէպագիսի էրմէնի վէ Ինճիլի քիլիսէյէ թապի տիրլէր։ Պու ճէմաաթ Պէյլան քիլիսաաընըն չիւպէսի տիր։

Պուրատա 3 Կիրակի կէչիրիպ տէվամի խըտ-մէթէրիսիպ օլուշ տըր։ Սոն Կիրակիտէ Հաղորդութիւն խըպմէթինաէ փէք չօգլար ինադ-լըք էթմիշ օլուպ 3 եէնի ազա քիլիսայա գապուլ օլունմըշ, վէ 3 չօնուգ վաֆթիլդ էսիլմիշ տիր։ Սէնէ պաշը սապահը մէքթէպ չակիրտլէրի էգ-պէր վէ թէրէնիւմէ ճէմաաթը մէմուուն էթ-միշ օլուտգլարը կիպի, թէպչիլի պէշարէթ ի-չիւնաէ 34 զըշ։ Նէտիյէ թագսիմ էթմիշէր տիր։ Պու մէպլաղ տաթի իլավէ օլունուր խէ, ճէմաաթըն 3 Կիրակիտէ պէշարէթ իչիւն վէր-տիլքէրի խանէ 300 զըշ։ գատար օլուշ տըր։

Պիր կիւզէլ մէքթէպլէրի օլուպ, վարժուհիսի Օր. Սիրվարդ Կոստանդեան տըր։ չակիրտլէրին առէտի 30ը միւթէճավիլդ տիր, պաղը Նէմ-չիլէրէր տաթի օլունմադ վէ հապմադ էօյրէն-մէքտէ տիրլէր։ Քիլիսէ պինալարը Նէմ չիւրիւք վէ Նէմ տէ սար տըր, եէնիսինէ թէշէպպիւս օլունմըշ տըր։ Այնթապտա 3 օղլանլարը թալիմ գապուլ էթմէքտէ տիրլէր։ իւմիտ էտէրիլ, ան-լէրտէն պիրի պու եէր իչիւն Ինճիլ խատէմէսի հալընտա հաղըրլանաճադ տըր։ Իչճիլէրի օլմա-տըղլնտան րուհանի հայաթտա թէլազգը էտէ-մէջօրլար, հօգ խէ՝ պուրատա տաթի չիմտի-քինտէն փէք զիյատէ ուշանըգ պիր ճէմաաթը-մըղըն պուլունաճաղը աէքքիար տըր։ Բուհանի խըտմէթլէր Բապպա վազըֆ օլունմըշ պիր պիրա-տէր թարաֆընտան իճրա էտիլիր։ Կէչմիշ սէ-նէլէրտէ աօսթլար պուրայա Առեսաքէր Նէտիյէ է-տէրլէր իքէն սէվինիլիլ քի՝ իքի սէնէտէն պէ-րու քէնտիլէր պիր Բահնիւնա ալմագտա տըրլար։

ԼԻՎԵՐՓՈՒԼՏԱ ԹԱԼԷՊԷ ԳՕՆՖԵՐԱՆՍԸ

ՎԵՐ. Ա. Ա. ՇԻՐԱՃԵԱՆ, ԼԻՎԵՐՓՈՒԼ

Երբի սէնէ ազտէմ Ինկիլթէրլանըն ան-ճազ եիրմի գատար ֆարգըլ տարիւլֆիւնուն՝ վէ գօլէճլէրինտէ աղ ազալարը չամիլ 20 գա-տար Խրիսթիյան թալէպէ իթթիհատարը պուլունուշօր իտի։ Պատէհու տարիւլֆիւնուն-լարտաքի թալէպէ միյանէլէրինտէ՝ Խրիսթիյան էօմրիւնիւ վէ խարիճի միսիօնէրլիք իչիլի գուվ-վէթլէնտիրմէք իւզրէ մէգքիւր թալէպէ իթթի-հատարը պիլիթթիֆադ թէշէպպիւսլէրտէ պու-լունմըշ տըրլար, քի պու «թալէպէ հարէքեա-թը» նամըլլա մարուֆ տըր։

Իչպու թալէպէ Հարէքեաթը իթթիհատը էլան Ինկիլթէրլանըն 150 գատար տարիւլֆի-նուն, վէ գօլէճլէրինտէ 6,500 էրքէք, վէ գա-տըն ազալարա մալիք տիր։ Պիթմիշ օլան սէնէ-նին րափօրթընա կէօրէ 5,000 գատար թալէպէ՝ 600 քիւչիւք տաթիէ հախօտ ոընֆլար թէշէքիլի իլէ Գիթապը մուգատտէսի խուսուսի թարգտա միւթալտա էթմիշ տիրլէր։ Քէզա 318 քիւչիւք տաթիլէրտէ տաթի 2,200 թալէպէ խարիճի մի-սիօնէրլիք իչիլի վէ թարլապըն մէշգ էյլէմիշ տիրլէր։ Պուլունաղըմըլ Նիւ Գօլէճ իմի իլա-հիսինտէ մէշգ էյլէսիլքէրի միսիօնէրլիք իչի Սֆրիգա գըսմը իտի։ Պալատէ մէգքիւր տաթի-րէլէր փրօֆէսօրլարըն իրաթէթի թահթընտա, վէ մէճպուրի օլմալըպ կէճիւլլիլէր ոընֆլարը տըր։ Մէգքիւր թալէպէ իթթիհատը միսիօնէր թալին էթմէք իչիլի տալա գարըշմալըպ, իչիլի սըրֆ թալէպէյի ֆրիստտա րապթ վէ րուհանի ի-չէ անլէրի հաղըր էյլէմէք տիր։ Ինկիլ-թէրլանըն ֆարգըլ միսիօնէր չիլքէթլէրինիւ քեաթիպլէրինիւ րափօրթլարընա նազարէն խա-րիճի միսիօնէրլիք գանտիտալարընըն էյլ սուրէթ-լէ թէտարիք էտիլմէսինէ, վէ չօգ սալըտա էլ-տէ էտիլմէսինէ, պու Խրիսթիյան թալէպէ իթթիհատըն պէօյիլք խըտմէթի օլմուշ, վէ չու կէչէն 20 սէնէ զարֆընտա էն էյի թա-լէպէտէն 1,676 քիմաէ խարիճի միսիօնէրլիյէ կէճիտէրլիլ տիր։ Իչպու թալէպէ հարէքեա-թը իթթիհատընըն մէքքէլի Լօնտաաա օլուպ, 15 քեաթիպլէր իլէ 9 ֆարգըլ իչճիլէրի թէ-մամէն պու իչ իլէ մէշղուլ տըրլար։ Սէնէ զար-ֆընտա հարաքեաթը գուվվէթլէնտիրմէք մագսէ-սի իլէ մէգքիւր քեաթիպլէր տարիւլֆիւնուն վէ գօլէճլէրի զիյարէթ էտէրլէր։ Պու նամտա զա-ղէթա նէշը էթտիքաէն մատա ախէր պիր չօգ

նէշրիյաթլարը տախի վար տըր: Սէնէվի մէսա-
րիֆաթը 5,000 լիրա գատար տըր:

Նորիսթիյան Թալէպէ հարէքիաթը իթթի-
հասը աէօրթ սէնէսէ պիր քէրրէ ուսումի գօն-
ֆէրանն ազա էօլէրէր: Պէշինճի գօնֆէրանն
Լիվըրիուլտա թէճէմմիւ էտէրէք Յնվ. Չաէն Ցէ
գատար աէվամ էյլէտի: Գօնֆէրանն ազալա-
րը՝ Ինկիլթէրրանն 150տէն ղիյատէ տարիւ-
ֆիւնուն, գօլէճ վէ ալի միւէսսէպէրինսէն կէլմիշ
օլան 1,540 էրքէք, գատարն թալէպէ, քէզա Խ-
կիլթէրրանն ֆարպը քիլիսէ վէ տաիրէլէրին-
տէն թէշրիֆ պուլուրան 360 միսիօնէր, չօպան,
փրօֆէսօր, մուալլիմ վէ էնվաի միւէսսէսէ րէիս
վէ վէքիլէրինսէն իպարէթ օլտուգատան մասա,
ախէր մէմլէքէթլէրաէքի Նորիսթիյան Թալէպէ
հարէքիաթլարընտան կէօնսէրիլմիշ 130 թա-
լէպէ, վաիզ, միսիօնէր վէ փրօֆէսօր մուրախ-
խասար տա զամմ օլունարազ ճէման 2,030ա
պալիզ օլմուշ իսի: Ուարիճաէն թէշրիֆ պու-
լուրմը օլան ազալար պէրվէճի աթի տիր: Տա-
նիմարգատա 26, Ֆիլէմէնկաէն 22, Իսվիշէրա-
տան 22, Ալմանիատան 15, Իսվէճտէն 14,
Նօրվէճաէն 12, Ֆրանսատան 8, Ֆինլանտատան
5, Բուսիա, Բուճանիա, Պուլկարիա, Սաճա-
րիսթան, Պօճէմիս, Ավսթրիա, Ավսթրալիա վէ
Հինտիսթանտան պիրէր վէ ղիյատէ մուրախխաս-
լար պուլունտըզլարը կիպի Թիւշքիա էրմէնի
Փրօթէսթանլարընտան օլուպ տա էյան Ինկիլ-
թէրրատա թանսիլէ տէվամ էտէն 5 քիշի տախի
հազըր իսիլէր:

Գօնֆէրանն թէճէմմիւ մահալի Լիվըրիու-
լըն մէրքէվինսէքի Ֆիլարմօնիք Հօլ օլուպ,
մէյտան վէ Փշքօփօրմը մուրախխաս վէ միւսա-
ֆիլլէրէ, վէ Կիլլիլէր տախի Լիվըրիուլտա
միւսաֆիր սահիպէրինէ թէֆրիզ էսիլմիշ իսի:
3,000ի միւթէճավըզ մուրախխաս վէ միւ-
սաֆիլլէր իլէ էվ սահիպէրի հէր պիրի վէ հէր
թէճէմմիւտէ թիքէթլէրինի իսարազ իլէ գապուլ
օլունուլար իսի: Ուսուսա ճիւմլէ մուրախ-
խասար վէ միւսաֆիլլէրին ախա պուլունտըզ-
լարը մէմլէքէթ, տարիւլֆիւնուն հախօտ խըտ-
մէթլէրի մուհարրէր րէնկլի լէվիալարը կէօքս-
լէրինսէ թազմազ ուսուլը գօնֆէրանն մուս-
րէֆէ իշինի իսայլըճա գօլայլաշարըրյօր իսի:

Իշպու պէշինճի գօնֆէրանն ճէման 30
տաաթ տէվամ էտէն 14 ֆարպը թէճէմմիւլէրի
օլուպ, Ինկիլթէրրանն մարուֆ վաիզ, փրօֆէ-
սօր վէ միսիօնէրլէրինսէն 22 քիշի պիր
րէիսէ գատարն, վէ պիր տէ Ալման միսիօնէրի

նութգլար իրատ էյլէտիլէր: Պահա օլունան
մասալէլէր՝ Թարիխաէ Բրիստոս, Բրիստոսն էօմ-
րիւ վէ սիլրէթի, էօլէն Բրիստոս, Գըլամ է-
տէն Բրիստոս, Բրիստոսն ատէմտէ թէմէքքիւ-
նիւ, Բրիստոս վէ Հինտիսթանն ախի ինգի-
լասը, Ուզազ Շարգատա ախի աշվալ, Իսլամի-
լէթ, Շարգատա գատարնար, Պէշլէրի ուխուվվէթ,
Իւնսի էօմր, աւէլլէլէր աշվալը, Շախսի թազ-
վա, Բազալըն տալլէթի վէ էմօալի օլուպ, Ին-
կիլթէրրանն մէպէքի վէ մէսուլիլէթի փէք
պէրրազ մուախէզէ վէ իզահ էտիլաի: Գօնֆէ-
րանն ճիւմլէ պահալարը պէշէրիլլէթին ինթիյաճը
օլան Բրիստոս սէրլէվալը քիթապ չէքլինտէ,
վէ գօնֆէրանն խիթամընտան օնպէշ կիւն նի-
հայէթինէ գատար նէշրի մուգարրէր օլմալլէ
գօնֆէրանն ղէմաննտա 2,600 նուսխէ փէշին
փարա իլէ սըփարըշ էտիլաի:

Թէճէմմիւլէր լուհանի էօմրիւ գուվվէթլէն-
տիրէճէք թարգատա, վէ Նէլասքիարը՝ Բապալըմ
վէ Ալլահըմ տէյրէք թէմիս էտէճէք
լուհատ խիլլէր: Միւլաքէրլէր օլմալլէ փէք
չօզ տէֆա սիւքիւլ վէ շախսի թէզարուս վէ
վէ վազֆիլ նէֆի սուսալնա, վէ եինէ պիր ըի-
յասէթ եէտիլլէ թազտիմ էտիլէն ուսումի նի-
յազա վազլիթ վէրլիլի իսի: Պէօլլէ միւթէլա-
լէմ վէ պէօլիւք պիր իզտիհամըն պիլ իթթիֆազ
Բապալ Յիսուսն էօնիւնտէ տուա իշին տիլ
չէօքմէլէրի հախօտ պաշ էյմէլլէրի, վէ պիլ իթ-
թիֆազ ալագատա սուրուպ թէմիս էթ-
մէլլէրի հէր միւմինէ թաթը իսի:

Իշպու Նորիսթիյան թալէպէ հարէքիթի իթ-
թիհատընն փարօլարը «Հազըր նէսլաէ պիւթիւն
տիւնհալը Ինճիլէ թապի էթմէք» տիր. վէ ա-
շալըղըն չարթը տախի «Բապալ խիթէր իսէ նի-
լէթիմ պիր էճնէպի միսիօնէրի օլմազ տըր»
վատ քեալրալըն իմգալաւմալտան իպարէթ տիր,
քի պիւթիւն գօնֆէրանն վէ թէճէմմիւլէր օլ
նիշանիկահա միւթէվէճիս իսի: Գօնֆէրանտա
փէք չօզ հէքիմ թալէպէլէր տախի պուլուն-
մազատ, վէ հէման իլմի իլահի թալէպէլէրին-
տէն ղիյատէ հէքիմ թալէպէլէրին քէնտիլէ-
րինի միսիօնէրիք իշինէ հալըրլամալարը վազ-
թին էն ճէսարէթպալիշ իշարէթլէրինսէն պիրի աատ
օլունապիլի իսի: Համտ օլուն քի արթըզ
Բրիստոս տարիւլֆիւնտալարտա պիր էճնէպի տէ-
լիլ, անճազ անլէրին տէ Բապալը տըր:

ՍՕՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

Խ Ա Ր Ի Ճ Ի

Չիմ ահվալը. — Միւթարէքէ Իքի հափթա տահա թէմտիա էտիրիչ տիր: Պու միւտտէթ զարֆընտա իմիէրաթօրըն ըէսմէն թէրք Ի սալթանաթ էտէրէք հիւքիւմէթի էնպիլէ թէսլիմ էթմէսինէ սայ էտիլէճէք տիր: Իմիէրաթօրըն ըէսմէն թէրք Ի սալթանաթ էթմէսի ճիւմհուրիլէթին ըէսմէն թանըմասը տէմէք օլուպ՝ պուսնըն հէմ ումում էնալի իւզէրինտէ թէէսլիլի խայրը օլուր, հէմ տէ տէվլէթլէրին եէնի հիւքիւմէթի ըէսմէն թանըմալարրնա ետրտըմ էտէր:

Մանչու գրալ խանէտան փրէնսլէրի քէնտի հաթիլարընա վէ աէրվէթլէրինէ տօգուհուլմամազ, վէ թէգաուտ մաալարը թէէմին էտիլմէք շարթըլյա պու թէքլիֆէ լազը օլաճազարընը պէյան էթմիլէր տիր: Իմիէրաթօրըն վալիտէսի պու թարիգտէն մէմուտն օլմայլպ կէօզ հաշլարը իլէ անըն ըէտտ էտիլմէսինի թալէպ էտիր: Փրէնսլէր՝ հիւքիւմէթի Նուան: Շիգայըն էլինէ թէսլիմ էտէրէք թէրք Ի սալթանաթ էթմէյէ հազըր տըլլար, զիրա միւշարիլէյին քէնտիլէրին հուգուզընը մուհաֆապա վէ միւտաֆաա էտէճէյինէ էմին տիրէր, զիրա հիւքիւմէթ պիւսպիւթիւն ճիւմհուրիլէրին էլինէ կէշէրտէ սնկէր Մանչուլարը գըլըճտան կէշիրիլէր տէյու գօրգամազտա սըրլար: Չանն օլուհուլթօր քի՝ պիր գաշ կիւն զարֆընտա իմիէրաթօր թէրք Ի սալթանաթ էտէճէք, վէ Նուան՝ եա պաշ վէքիլ, եա տա ըէլիս Ի ճիւմհուր մազամընտա թային օլուհաճազ, վէ անտէն սօնրա էնալիլէ քէնտի ըէիլէրինի ինթիլապ էթմէսի թէքլիֆ էտիլէճէք տիր: Պու մէպէք իթթիլապ էտիլիտէ հէմ տախիլի մուհարէպէնին, հէմ էճնէպի միւտախէլէսինին էօնիւ ալընըր տէյու զանն օլուհուլթօր: Ճիւմհիւրիլէր փայթաթըն Փէքլիտէն գալգամսընը թալէպ էտիլթուր: Կէշէն հափթա Նուան Շիգայ սարսլանն չըգըպ կիտէր Իքէն՝ 5 քիլի թարաֆընտան անըն արապասը իւզէրինէ իւշ պօմպա աթըրմը օլուպ, անկէրտէն անճազ իւշիւնճիւսիւ աթէշ ալմը իտէ տէ, Նուանա թէտտաթիլ էթմէյիլ՝ էթրաֆտա օշանլարտան 20սինին թէլէֆինէ սէպէպ օլմուշ տըր: Փօիսլէր տէրնայ ճանիլէրի տէրտէսթ էյլէմիլէր տիր: Նուան թէլաշ կէօսթէրմէյիլ, պու թէճալուզուն քէնտի մէպէյինէ թէէսլի էթմէյէճէյինի պէյան էյլէմիլ տիր: Շիմտի Նուա-

նըն կէշտիլի սօգազլար աաքէրլէր իլէ մուհաֆապա էտիլթօր: Մանչուրիա տախի իլանը իսթիգալիլէթ էյլէմիլ վէ վալի հայաթընը թէհիւքէտէ կէօրէրէք Բուս գօնտօլաթօնա իլթիճա էյլէմիլ տիր: — Սիանֆուտա պիր իլթիլաշ վուգու պուրմը օլուպ՝ գաթիլը ամմ էնասընտա 10,000 նուֆուս թէլէֆ օլմուշ տըր: — Հինտաթանտան Չինէ աաքէր կէօնտէրիլէճէք տիր:

Իրան. — Բուսիա Իրանտաքի գուվլէ Ի աաքէրիլէսինի թէգիլա էթմէքտէ տիր: Ուրմիայա տախի աաքէր կէօնտէրմիլ տիր: Ուրմիայա կիտէն աաաքիր իւզէրինէ պիր թազըմ Գիւրա պէօլիւքլէրի հիւճիւմ էթմիլէր իտէ տէ, Բուսլար Գիւրալէրտէն 20 նէֆէր թէլէֆ էտէրէք քէնտի եօլարընա տէվամ էթմիլէր տիր: Բուսիա մաթպուսթը պիր թազըմ Ինկիլիլէրին Բուսիա ալէյհինտէ շէտիտ լիտան գուլլանալարընը մուտախէպէ էտիլ, իտիա էտիլթօրա քի, էկէր Բուսիանըն Իրանը թազսիմ էթմէք նիլէթի օլա, շիմիլէ չօգտան օ արլուսընը իճրա էթմիլ օլուր իտի: Լաքին Իրանըն թիճարէթիւնի իւշտէ իքիսինին Բուսիայա ալազատար օլուզու հիւսապա ալընըր իտէ, Իրանըն հալը աապիլէ կէլմէսինին Բուսիայա նէ գատար Գիւնասիպէթի պուլունտուզու կէօրիլէպիլիլ: Իմտի Իրանտա աապիլ թէէմին էտիլմէգտէն պիր կիւն էվլէլ պիլէ Բուսիա Իրանը թէրք էթմէյէճէք տիր: Խուսուտա Բուսիա էվրօիաճա մէվլէրինին զաթիլէնմէսինի իսթէմէտիլի իլին Իրանտա եէնի պիր իլ ալմազ իսթէմէյօր: — Հինտաթան Միւսլիմանլար Մատրաստա պիր միթինկ եափըպ Ինկիլիլ իլարիճիլէ նազըրընտան թալէպ էթմիլէր քի, Իրանըն իսթիգալիլէթին Ինկիլթէրա հիւքիւմէթի մուհաֆապա սայ էյլէսին: — Մ. Շուսթըրըն մէմուրիլէթինի Մ. Մօրնարա տէրիւհտէ էթմիլ իտէ տէ, էլան ումուրը մալիլէ գանաթպախիլ պիր հալ քէսպ էթմէմիլ տիր:

Իրալիա. — Իթալիա թօրփիտօը Մարսիլեատան Թուհուտա կիտէն Գարաթ փօսթա վափօրունըն եօլունու քէսիպ անտէ պուլունանպիր թէյարէլի գալթ էյլէմիլ տիր: Ֆրանտա հիւքիւմէթի պու ֆիլիտէն տօլալը Իթալիայա փրօթէսթ օ էյլէմիլ տիր: Մէղքիւր թէյարէլի Իթալիա հարպ գաշալը աաապ էյլէմիլ, հալ չուքի՝ օ Թուհուզ իլին կիթմէքտէ իմիլ: — Պու կիւնլէրտէ Բուսիանըն սուլ իլին թէվաաթ էթմիլի ըիվալէթ օլուհուլթօր, կէօյա թէքլիֆ չուտան իպարէթ իմիլ քի՝ էվլէլա միւ-

Թարեքէ իրան օլունաճագ, պու էսնառա Րուսիա ի թալիաննն Թարապուսը իշլալ էթմէսինի ըէսմէն թանըյաճագ, վէ նիհայէթ Թիւրքիա «Սթարուզ»ը զապուլ էտէրէք միւսալէհէյէ ըազը օլաճագ: Լաքին պու թէքլիֆ հիւսնի գապուլիյէթ պուլմամը տըր: — Ալմանիա իւրիճիյէ նազըրը, Րոմայը զիյարէթ էյլէմիշ տիր: Պու զիյարէթին տուլ՝ մէսէյէսի իլէ պիր ալազաւը վար տըր տէյու զանն օլունույոր: — Իթալիա տօնանմասը Պահը Անէր սահիլինտէ Գունֆուտաքի իսթիհքիսամթը թախրիպ էթմիշ տիր: — Իթալիալըրար Ֆրանսըլլարըն Մանուսիսամ սէֆինէսինի թուլուպ իլինտէ պուլունան 29 Թիւրքլէրի էսիր ալմըչար տըր: Հագիգաթը հալտա իսէ մէզքիւր Թիւրքլէր Հիլալը Անէր ճէմիլէթինէ ախա մէմուրլար իմիշ: Ֆրանսա հիւքիւմէթի կէրէք Գարաժ սէֆինէսինին, կէրէք էսիր թուլուլան Թիւրքլէրին տէրալ իստէսինի թալէպ էտիյոր: Վէ Իթալիա իլէ պու մէսէյէրէ տաիր միւզաքէրէյէ կիրիլմէզտէն Ֆրանսանն մաթլուպաթընն իճրա օլունաճաղը թալէպ էտիյոր: — Յունլ. 18տէ Կարկարէլ իսթիհքիսամթընտա Թիւրքլէր իլէ Իթալիալըրարն 5 սաաթ սիւրէն պիր միւսատէմէսի վուգու պուլմը տըր: 2,000 զատար Թիւրք աաքէրլէրի Իթալիալըրար իւզէրինէ հիւճիւմ էթմիլէր վէ փէք կիւճ իլէ կէրի փիւքիւրաիլէսիլմիլէր տիր: Իթալիալըրար 50 ճան զայ էթմիլէր տիր: Տէլնատա տախի միւսատէմէ վուգու պուլմը տըր:

Միլքհենկվի. — Ավսթրիա-Մաճար խարիճիյէ նազըրը Գոնթ էրէնթալ Իթալիայա միւսաատէլի պիր մէսէք թուլուպ, Ավսթրիա-Մաճարիսթանտա հարպ թարաֆտարանը մաղլուպ պրազաղը իլինն ալէյինտէ պիր հարաքէթ պաշլամը օլուսլ՝ միւշարիլէյի իսթիֆայա մէճպուր գըրմալա չալըչօրլար: Լաքին օ սէպաթ էտիլ մէվգիլինտէ տէվամ էթմէքտէ տիր: — Ճաիօնիանն Օսագա շէհրինտէ պիր եանկըն դուհուր էտիլ, 5,268 խանէ կանմը, վէ 30,000 քիւնէ մէյաանտա գալմը տըր: — Գուպա աաաաաաաա կէնի ինթիլապ վազթը կէլիլիլինտէ պաղը աաքէրի մէմուրլար ըէլիսի ճիւմուր Կօմէզ ալէյինտէ նիւմայիլտէ պուլունույորլար: Վէ պու եօլտա միւշարիլէյի աիւշիւրիւպ մէմէքէթտէ րահաթըլլը հուսուլունա սէպէպ օլունագլար: Մ. Ամէրիգա հիւքիւմէթի Գուպայա պիր թէպիլլաթտա պուլունուպ, էյէր պիր րահաթըլլը չըգարըրլար իսէ՝ Մ. Ամէրիգա

հիւքիւմէթինն Գուպայը թէքրար իշլալ էթմէյէ մէճպուր պուլունաճաղընը, վէ օ զէման Գուպանն քէնտի իսթիլլալիլէթինի զայ էթմէսի միւշէմէլ օլունուլունա պիլաիլմիշ տիր: Հիւքիւմէթ Սթիլանթիգ տօնանմասընն հարաքէթէ հազըր պուլունաճաղնա էմր վէրմիշ տիր: Մըսը իտիլի Սօլլումը Մըսը թարաֆընտան իշլալ էթմէյէ կիրիլլինտէ, Լօրա Քիշէր տախի միւլէնէքքիւրէն (թէպիլի գըյաֆէթ էթմիշ օլարագ) օրայա կիրիլլի տիր: — Համպուրկ Ամէրիգան վափօր իսթիլ գունֆուտաթընն 1911 սէնէսի իրասը 2,185,000 Ինկ. լիր. վէ սաֆի քիւրը 2,020,000 Ինկ. լիր. օլունը տըր: — Ֆէս սէֆէրինտէ Ֆրանսըլլարըն զայաթը 44 զապիլ վէ 650 սէֆէրտէն իսպարէթ օլունը տըր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ծնունդ եօրթուտա միւնասիպէթիլլէ Ամէրիգա, Րուսիա, Պէճիգա սէֆիլլէրի, Ֆրանսա վէ Րուս սէֆարէթիսանէսի պաշ թէրճէմանլարը, Վինըր պանգաւը միւտիլի, Րուս վէ Պուլլար էկզարթը վէքիլլէրի վէ տիր պէլլի զէվաթ Փաթրիգ Ս. ը զիյարէթ վէ թէպիլէք էյլէմիշ տիրլէր: — Փաթրիգ Ս. կէնի Շէյիս իւլ իսլամ Նէսիլ էֆ. ի զիյարէթ վէ միւշարիլէյիտէն հիւքիւմէթէ օլան միւրաճաթլարընտա քէնտինէ մուսվէնէթտէ պուլունաճաղընն թալէպ էյլէմիշ տիր: — Իզմիրին Րուս Սեորոպոլիտի Ծնունդ միւնասիպէթիլլէ Պօտուս զապալնտա մահպուս էրմէնիլէրէ թէվտի էտիլմէք իւզը 5 Օսմ. լիրասը իհտա էյլէմիշ տիր: — Ամէմիսթանտա սօն մէշրուլիլէթ մուհարէպէլլէրինէ իշթիւրաք էթմէք թէօնմէթիլլէ իթհամ էտիլէն Թէպրիլլին պէլլի էրմէնիլլէրինտէն Անգրէտտեան էհալիլին հէյէճաննա, էրմէնի Նպիսկոպոսըն վէ Ինկիլիգ գօնսօյսընն միւրաճաթլարըն րալմէն Րուսլար թարաֆընտան սալպէն իտամ էտիլմիշ տիր: — էրմէնիսթան անվալը սօն պիր իքի հաֆթա զարֆընտա պիր ալ քէսպի սիւքուն էթմիշ իքէն, չիտի երնէ ֆէնալալմաղա պաշլամը տըր: Մուշ վէ Վան թարաֆլարընտան էրմէնի զալէթալարնա վարիտ օլան մալիւմաթ մուճիլ ի էնտիլէ տիր: Մուշ օլաաթընն պէլաաը օլան Մուսա վէ Գասըմ պէյլէր հալա սէրտէսթ էտիլիպ միւնազաթա չարիլլմատլար: Պունլար հիւքիւմէթ աաաքիլլինէ էյիճէ գարչը գօյապիլմէք իլին Քիւրտ աշաիրինի թէշիլլիգ վէ թահիք էտիլլար: — Հիւքիւմէթ Բաշկալէյէ Ճէվտէթ պէլ իսմինտէ պիր գաթը միւլէսարընֆ թալին

էյլէմիշ. զուրմ ու զատրըյէ իշթիհար էթմիշ վէ վագթըյէ ինսանլարը խաչլայան վէ նալլայան պու առէմին թայինինսէն էհալի մէյուա օրմուշ տըր: Մուխապլըին պէյանընա կէօրէ, էհալի մէճնու պիր գօրգու վէ տէհէթ իյինսէ հաչայօր իմիշ: — Էրմէնի Գաթօլիք ճէմաթընըն պուհրանը հալա տէվամ էտիօր: Յունվ. Ցտէ ճէմաթ Ս. Յովհան Ոսկեքերան քլիսասը հալլուսընտա Թէրգեան ալէյինսէ պիր նիւմայիշ իճրա էյլէմիշ տիր. պու էսնատէ մէճիս ի միլլի ազալարընտան Մանիկեան էֆ. Թէրգեանըն հուգուգը միլլիյէյէ օլան թէճալուգաթընը, ճէմաթըն արգուսունա մուղայիր վէ խիլաֆը գանուն հարաքեաթընը թատտա վէ պէյան իյէ մէճիս ի միլլինին հուգուգը միլլիյէյէ միւսաֆաայա չալըչաճաղընը էհալիյէ թէպիղ էյլէմիշ տիր: էհալի իսէ, «Գահր օլուն լիէրգեան, ալչազ, խալն, երլան» տէյու պաղըրմըշ տըր: Ժանտարմալար էհալիյի տաղըթմազ խթէմիյէր իսէ տէ, ժանտարմալարըն միլլի ումուլա միւսախէյէյէ սէլահիյէթլէրի օլմատըլը պէյան էտիլմիշ վէ պիր աղ սօնրա էհալի քէնտիլիյինտէն տաղըլմըշ տըր: Պաղըլարընըն խթիլիպարաթընա կէօրէ, Փափա հաղրէթլէրի էրմէնի Գաթօլիք պուհրանըն նիհայէթ վէրմէք վէ Թէրգեանըն չէրէֆինի վիգայէ էյլէմէք մագսէտիյէ, Թէրգեանը Րօմայա չաղըլըպ, պիր մէմուրիյէթ վէրէճէք իմիշ: — Ագչէհրտէն Մամաս աղա Հումանեան հաղըյօր քի, Յունվ. 16տա չէհր ի մէքքիւրին էրմէնի քլիսէսի հանմըշ տըր: Պիր գարը սապահլայըն վերնասունսա պիր սուրէթ էօնիւնէ մուս հաղըպ կիտէր, մուս երէթ տիւչիւպ էսքի հասըրը թուրքուտուրուր վէ պու սուրէթլէ հանկըն պաչար: Տէրհալ էհալի հանկընը սէօյիւնտիւրմէք իյիւն ճէմ օլուրլար վէ գախմագամ Ահմէտ Րիֆաթ պէյ պիր թագըմ ժանտարմալար իյէ, քէղալիք գօմիսէր Ահմէտ Համսի էֆ. վէ փօլիս Սիւլէյման էֆ. վէ Միւսլիման էչրաֆտան Չաղըր աղազատէ Հանի Գատիր պէյ, Հանի Գուրա զատէ պիրատէրլէր, Բէօսէ Ահմէտ զատէ Մուսթաֆա էֆ., Թէքքէլի զատէ Ահմէտ աղա վէ սաիր էֆէնտիլէր իմատտա հէթիչիլլէր իսէ տէ, հէմ թուրքմալար էյի օլմատըլընտան վէ հէմ տէ սուլար տօնմուշ օլտուղունտան չօգ պիր իշ կէօրիւլէմէք: Շու գատար քի քլիսէնին զուպպէսի զիյան չէքմէմիշ օլտուղունտան, 1000—1500 լիրա իյէ թամիր էտիլէպիլէճէյի զանն օլունմագտա տըր: Մէքքիւր պինա 95 այագ ուղուն վէ 90 այագ էնլի օլուպ, պուն-

տան 50 սէնէ ագտէմ եափըմաղա պաչանմըշ վէ 7 սէնէտէ պիթմիշ տիր: Օծուս մէրասիմի 1900տէ իճրա օլունմուշ վէ էհալինին էմէյինսէն պաչա 7,800 լիրա մէսարիֆ օլմուշ տըր: Եանկընը սէօյիւնտիւրմէյէ չալըլըքէն էֆէյի քիմսէլէր եարալանմըշ օլուպ, պունլարը Տօգ. Թաթարեան էֆ. մէճանէն թէսալի էթմէքտէ տիր: — Չէնտ կիւն ագտէմ Միխալիճ Լուսաւորչական պիրատէրլէրիմիգին գիւքիւր վէ իւնաս մէքթէպլէրինին իւշ այըգ իմիթիհան գիյնէթլէրի, էհիլլէթլի խօճալար վէ մուսլիմէր մարիֆէթիյէ վէ զայրէթլի վէ մուգթէտիր Թաղալան էֆէնտիլէրին գիր ի խտարէլէրինտէ խօշուտ օլունաճագ սուրէթլէ իճրա օլունմուշ տըր: — Տանար զագթմալը քրիստոս էրմէնիլէրին տէ մէնֆաթթընա խըսմէթ էտէպիլմէք մագսէտիյէ հէր նուսլէսինտէ պիր մըգատար էրմէնի հուրուֆաթթա թիւրքճէ պէնտիլէր տէ նէչը էթմէյէ պաչաժըշ տըր: Թէպիք էտէրիլ:

ՓՐՕ. ԶԵՄԱԱԹԸ

Քիւրտիսթանտաքի Ինճիլի իշ իյիւն Րահնիւնանըն պիրինճի նօմէրօսընտա նէչը օլունան պէնտտէն սէվգ օլունարագ, էմմանուէլ քիլիսէսի վէ Պաչալ Հաուա ճէմաթըն Միւսունըլ թագըպ էտէն Կիրակիինին իանէսինի մագսէտ ի մէքքիւրէ թախսիս էյլէտիլէր, հասըլ օլան 575½ զրշ խաղինէտար Մր. Ուօրտա կէօնտէրմիշ տիրլէր: — Վեր. Գալմէ Ապահաթեան կէչէն ճիւսա էրթէսի կիւնիւ Մէրսինէ վէ օրատան Ատանայա կիթմէք իւղրէ չէհրիմիլտէն հարաքէթ էյլէմիշ տիր: — Իսթանօղ քիլիսէսի քէնտիլ չօպանը օլուպ, պիր գաչ սէնէտէն պէրու Միխալըճտա իճրա ի վագիֆէ էտէն Վեր. Հ. Յ. Ստեանը տալէթ էթմիշ տիր: Միւսալիէյի տախի տալէթէ իճապէթ էտէրէք, Բապալ իսթէրսէ Յուլիս իպթիտաընտա մահալը մէմուրիլէթինէ աղիմէթ էտէճէք տիր: — Պօտուրում գալսընտան ալտըրմըգ պիր մէքթուպտա հաղըլըյօր քի, «Հիշ պիր եարտըմ էտէնիմիլ հօգ տըր: Տէվլէթին վէրտիլի պիր չիֆթ թային իյէ խտարէ օլույօրըլ, աչըգ, չըպլագ զընտան քէօչսինտէ աճ սուսուպ կիւն կէչիլիլօրըլ: Պիգ պուրատա 10 քիլի իրիսթիյան վար իլ, հէփիմիլ պիրի պիրիմիլտէն փէրիլանըլ: Պուրատա Րահնիւնտան պաչգա օգուլաճագ հիշ պիր քիթալըմըգ հօգ տըր: Պօտուրում պուրունան մահպուլարա թէատտի էտիլիօր տէնմիշ խի, պունըն ապը հօգ տըր: Պօտու-

բուստա 600 քիշինին իշխատէ 10 խրաթիյան իզ, Միւսլիման գարտաշարրմըզ պիզի էլ իւսթիւնտէ թութույօրար: Գաթմազամ վիճառնը պիւ մէմուր տըր:» — Աթիտէքի էֆէնտիլէր Բահնիւնա իհատ էլէմիշ տիրէր: Յարութիւն էֆ. Բէրէս-թէնէան՝ Պօսուրում մահպուսիյնէ, Թաշը օղու Նիզօյա աղա՝ Կիւրիւմէ Ինճիկի ճէմաթ-թընա, Դօնիատա Սէմէրճիան էֆէնտիլէր՝ միւն-թաճ պիր քիմսէյէ, Նազէն հանրմ թիմուրիան պիր էրմէնի բուսպանա:

Տ Ա Խ Ի Լ Ի

Մեհճիսի մեպուսանրն փեսիսի. — Կէչէն Զարչէնպի կիւնիւ (Յունվ. 17) Այան մէճիսի իճթիմա էտիպ խաֆի պիր միւզաքէրէ ազտ էթմիշ, վէ Մէճիսի մէպուսանրն ֆէսիսի հազ-գընտաքի մազպաթալը բէյէ գօյարազ 5 մու-խալիֆ բէյէ գարը 39 բէյ իլէ ֆէսիսէ գարար վէրմիշ տիրէր: Մուխալիֆ բէյ վէրէնպէր Սատը Ը էսպազ Ֆէրիտ փաշա, Միւշիթ Ֆուսա փաշա, Շէյիս Ապսիւլ գատիր էֆ., տամաա Ֆէրիտ փաշա վէ Եօրկիատիս էֆ. օլուպ, Մանուկ էֆ. Ադարեան տախի հիշ պիր թարաֆա բէյ վէր-մէմիշ տիր: Մէճիս Զաթ Ը Շահանէյէ թագաթիմ էտիլէճէք օյան արիզէ ի ճէվապիլէյի պիթ թէ-տարիք զապի Անմէա Մուխթար փաշանրն թանթ Ը բիյասէթիւնաէ ազատան Ֆաիզ վէ Լօ-ղօֆէթ պէյլէրտէն միւրէքքէպ պիր հէյէթ վա-սիթասըյլէ մէզքիւր արըզէնին թագաթիմ էտիլ-մէսինէ գարար վէրմիշ տիր: Հէյէթ ի միւշա-րիլէյնա սուսթ 4տէ մապէյն ի հիւմայունա ա-ղիմէթ էտէրէք արըզէյի թագաթիմ էթմիշ տիր-լէր: Փէնճէնպիսի կիւնիւ Մէճիսի մէպուսան սօն իճթիմանը ազտ էթմիշ տիր: Զապի Ը սապըզ գրաաթ էտիլտիքտէն սօնրա Տախիլիյէ նազըրը վէքիլ Մէմուրս պէյ աթիտէքի իրա-տէ ի Շահանէյի օգոււմը տըր, «Գանուը Է-սապինին Ղինճի մատտէսի՝ վէ մէճիսի Այանն բէյի մուվաֆազաթը մուճէպիւնճէ հէյէթ ի հա-զըրէ ի մէպուսանրն ֆէսիսի վէ թարիսի ի ֆէս-խիւնտէն իթիւպարէն իւշ այ գարֆընտա հէյէթ ի ճէաթիտէ ի մէպուսանրն պիլ ինթիսապ իճթի-մանը իրատէ էթաթիմ: Իշպու իրատէ ի սէնի-յէմիլին իճրասընա սէտարէթ մէմուր տըր:» Պունտան սօնրա Այանն մէպուսը Սըտգը պէյ «Քէնաթիմիլի ֆէսա էթաթի, ֆագաթ միլլէթի գուրթարաղ, հաշառն միլլէթ» տէմիշ, վէ մէճիս ազատը պիր պիրիլիյէ էլլէշէրէք սազընը թէրք էթմիշ տիրէր: — Մէճիսին ֆէսիս է-տիլտիլի տէրհալ սա թէլէզրաֆ տախիլի վիւս-

յէթիլէրէ վէ տիւվէլի էճնէպիլէյէ պիլտիրիլմիշ տիր: Ֆէսիսին էրթէսի կիւնիւ (ձիւմա) ազշա-մը՝ Բում մէպուսար սէնէ պաշը միւնաաէպէ-թիլիլ ինթիսիյան նազըր, Այան վէ մէպուսան սազառնա թօգաթիւնտա պիր զիյաֆէթ վէր-միշ տիրէր: Զիյաֆէթտէ թէվզի էտիլէն Կա-ղանդ փիտէլէրիւնաէն պիրիսի իշինէ գօնոււմը օյան պիր բուպ լիւրա մանասթըր մէպուսու իմնէոս էֆ.յէ թէսաուրէֆ-էթմիշ տիր: — Մէ-պուսարա սէնէնին պազի 4 մաաշարընը թէ-տիլէ էտիպ, էթմէմէք իուսուսընտա Սատրա-զամ իլէ Մալիյէ նազըրը արասընտա պիր մու-խալէֆէթ հասըլ օլմուշ իտի իսէ տէ, սօն խա-պէրէ կէօրէ՝ մէզքիւր մուխալէֆէթ թէսվիլի էտիլիլիշ օլարազ, մէպուսար Յունուար, Գե-սըրուար, Մարտ, վէ Ապրիլ մաաշարընը վէ ալտէթ խարճը լահլալընը պիթթէմամ ալմը տըրար: Պիրինճի սէնէ ի իճթիմաիլէնին քիւ-շասընտան իսթիմայիւնաէք միւրուր էտէն 4 սէ-նէ զարֆընտա մէպուսար 1,475էր լիւրա ախզ էթմիշ տիրէր: — Էսպազ էտիլնէ վալիսի վէ իթթիւնա վէ Թէրազգը ճէմիլէթիւնին ումուսի քիւսթիպի Հաճի Սալի պէյ Տախիլիյէ նազըրը ինթիսապ օլունմը տըր: Պահրիյէ նազըրը իուր-չիտ փաշա իսթիֆա էթմիշ իսէ տէ, Սատրա-զամ վէ սաիր բէֆիգիլէրինին իպրաւը իւզէրինէ իսթիֆասընը կէրի ալմը տըր: Միւշարիլէյի փա-շանըն իսթիֆասընա տաիր էնվալի թէֆսիլիլէր վէրիլմիշ իսէ տէ, սէպէպի հազիգի անլաշըմամը տըր: — Թալաթ պէյին՝ Փօսթա վէ թէլէզրաֆ վէ ճալիտ պէյին Նաֆիտ նէզարէթիւնէ թալիսի սէօյլէնիյօր: — Շուրա ի Տէվլէթ վէ Ատիլիյէ նա-զըրընընը թէֆրիգի գապիւնէճէ գարարիլը օլուպ Շուրա ի Տէվլէթ բիյասէթիւնէ փրէնս Սախ Հալիմ փաշա թալիս օլունմուշ տըր: — Պէքիւր Սալի պէյ Թրապզօն վալիսի թալիս օլունմուշ տըր: — Մէալիֆ նազըրընընը հէյէթ ի վիւքէլայա թագաթիմ էթաթիլ պիր մազպաթա իւզէրինէ, պունտան սօնրա պիլ ումուս ինթիսիյան մէք-թէպէրիլին ասի էլլէր իշիւն իճապ էտէն նէվաէն պիր բուխսաթիւնաէ իլէ ինշասընա միւսաատէ է-տիլէճէյի գարարիլը օլմուշ տըր:

Միւսիսի մէսուլ վէ սախիպի ինթիյազ
Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Օ. ԱՐԶՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱՍԱՐ
Տէրիսաստէթ, Զագմագըլար, Յակոբեան խան